

Odezwa do Techników Zrzeszonych w Związku P. Z. T.

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, przekształcony w 1925 r. ze Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych powstałej w r. 1921, a zrzeszający obecnie 26 Towarzystw Technicznych w liczbie członków, przekraczającej 6000, stanowi poważną organizację w Polsce.

Dotychczas Związek zorganizował 3 Ogólne Zjazdy w Warszawie w 1923 r., we Lwowie w 1927 r. i w Poznaniu w 1929 r. Referaty na te Zjazdy drukowano w Organie Związku „Wiadomościach”. Zjazdy uchwały wnioski wkraczające w dziedzinę gospodarczą, które stopniowo się realizuje.

Zjazdy Delegatów, których było dotychczas 16, obradowały nad bieżącymi zagadnieniami techniki i organizacją inżynierów.

Związek wydał Katalog książek i broszur technicznych za dziesięciolecie, prowadzi prace nad systemem klasyfikacji dziesiętnej, drukuje bibliografię artykułów polskich czasopism technicznych i t. d., bierze udział w Federacji Inżynierów Słowiańskich (Bułgarja, Czechosłowacja, Jugosławja, Polska i Emigracja Rosyjska) i w tym roku objął przewodnictwo. Przyczynił się do otrzymania wiceprezury w Międzynarodowej Federacji Prasy Technicznej. Zorganizował własne stoisko na P. W. K. w Poznaniu.

Związek wkłada dużo pracy i potrzebuje dla spełniania wyżej wyszczególnionych zadań jak również do dalszego swego rozwoju dużo więcej środków, niż je dostarcza składka, którą na ostatnim Zejeździe Delegatów została ustalona na 4 zł. od członka rocznie.

Wobec powyższego Zarząd Związku apeluje do Szanownych Kolegów, którzy rozumieją, że tylko o własnych siłach organizację naszą rozwinąć możemy, żeby zechcieli zadeklarować dodatkową składkę dobrowolną na cele Związku, samą zaś składkę wpłacali do P. K. O. na konto Nr. 5878, zaznaczając, że to „składka dobrowolna”.

Lista członków zgłaszających dodatkowe opłaty będzie ogłaszana w „Wiadomościach”.

Zarząd.

V międzynarodowy Kongres Prasy Technicznej i Zawodowej w Hiszpanji

Wyciąg z Biuletynu Nr. 2 Federacji Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej.

Barcelona.

Podobnie jak Kongresy Paryski (1925), Rzymski (1926), Berliński (1927) i Genewski (1928), — V Kongres Międzynarodowy Prasy Technicznej i Zawodowej, odbyty ostatnio w Barcelonie i Madrycie, tworzą nowy i doniosły etap w dziale, któremu służy Federacja Międzynarodowa.

Powodzenie Kongresu było wybitne, zarówno co do jego prac technicznych, jak co do jego wybornej organizacji, licznych i świetnych przyjęć zgótowanych członkom Kongresu.

Zasługa przypada prezydentowi Colomina; nie szczędził on bowiem ani czasu, ani zabiegów w czasie przygotowań do Kongresu.

To też Federacja Międzynarodowa Prasy Technicznej i Zawodowej, na czele z Komitetem Wykonawczym, złożyła prezesowi serdeczne podziękowania i powinszowania. Nie zapomniano również wyrazić podziękowania niezrównanym współpracownikom p. Colomina, którzy podjęli się wykonać tak ciężkie zadanie, a w szczególności p. M. Carbonell'owi, sekretarzowi generalnemu, którego poświęcenie w czasie Kongresu było nadzwyczajne, jak również pp. Marlio Comas, Treixes-Bori i Montague, i t. d.

Kongresy Paryski i Rzymski stworzyły trwałe podstawy organizacji wewnętrznej Federacji i jej metod pracy. Kongres Berliński stwierdził wszechstronny charakter międzynarodowy naszej Federacji i jej pokojową współpracę na terenie technicznym. Kongres Genewski dał w rezultacie oficjalne uznanie Federacji przez wielkie organizacje międzynarodowe z siedzibą w Genewie: Liga Narodów, Międzynarodowe Biuro Pracy, Międzynarodowy Instytut Naukowej Organizacji Pracy. Kongres ten stworzył łączność, odtąd ciągłą, pomiędzy prasą techniczną a jej organizacjami, nie wyłączając Izby Handlowej Międzynarodowej, która pierwsza uznała nas. Kongres w Barcelonie i Madrycie odznaczył się przedewszystkiem przystąpieniem do naszej Federacji wydawnictw technicznych i zawodowych Ameryki Łacińskiej.

Co roku pionierzy, którzy stworzyli dzieło, mające dziś światowe znaczenie, zwracają oczy poza siebie: widzą oni jak nasz horyzont się rozszerza, a jednocześnie zaznacza się coraz bardziej potężna pra-

ca naszej Federacji w dziedzinie ogólno-ekonomicznej, jak również pod względem zrzeszeniowym i zawodowym. Zadowolenie ich spotęgowało się jeszcze bardziej tego roku, z powodu wzięcia udziału w naszych pracach, po raz pierwszy, delegatów Prasy Technicznej Ameryki Południowej i Centralnej, którzy oświadczyli nam, że jak-największa ilość ich kolegów nie omieszka przystąpić do naszego Stowarzyszenia.

To też nasza Federacja nie będzie miała nigdy dostatecznych słów uznania dla naszych towarzyszy Hiszpanów, którzy byli prawdziwymi twórcami tego zbliżenia i rozszerzenia naszego dzieła.

Inauguracyjne uroczyste otwarcie Posiedzenia i I-sze Plenarne Posiedzenie Kongresu.

Poniedziałek, 16 września 1929.

Po krótkiej wizycie w siedzibie Federacji Międzynarodowej i Stowarzyszeniu Hiszpańskim, w Pawilonie pokazu przezroczy (na Wystawie), oraz w Domu Prasy, p. de Palacios, sekretarz generalny Ministerstwa Spraw Zagranicznych Hiszpanji, otwiera uroczyste inauguracyjne posiedzenie V-go Kongresu Międzynarodowego Prasy Technicznej, o godzinie 11-ej, w sali przyjęć Pałacu Rolnictwa.

Towarzyszą mu: kapitan generalny Catalonji, gubernator cywilny Barcelony, prezes delegacji prowincjonalnej, burmistrz Barcelony, jak również wiele innych wybitnych osobistości, jako to: komisarz generalny Wystawy; p. Jerzy Lainel, delegat francuskiego Ministerstwa Handlu; p. Czaykowski — delegat Rządu Polskiego i t. d.

Wszyscy członkowie Komitetu Wykonawczego Federacji, na czele ze swoim prezesem p. Colomina (Hiszpanja) zajmują miejsca naokoło p. de Palacios, a mianowicie p. Mounier (Francja), prezes założyciel, p. Greiffenhagen (Niemcy), dawniejszy prezes (1927), p. Giovanoli (Szwajcarja), poprzedni prezes (1928), p. Urbain J. Thuau (Francja), honorowy sekretarz generalny p. Cesar Ancey (Francja), zastępca generalnego sekretarza honorowego p. Géo Bloch (Francja), honorowy skarbnik generalny p. Colica (Włochy), zastępca honorowego skarbnika generalnego p. Fischer (Austria), Wice-prezes p. Pawłowski (Polska), Wice-Prezes p. Schick (Niemcy), członek Komitetu p. Radwanyi (Węgry), i in.

Otwierając oficjalnie Kongres, p. Palacios, przedstawiciel Rządu Hiszpańskiego, specjalnie delegowany przez generała Priao de Rivera, markiza d'Estella, prezesa honorowego Komitetu Organizacyjnego, wita zebranych cudzoziemskich członków Kongresu reprezentujących 30 narodowości, którzy stawili się w liczbie powyżej 200. Podnosi następnie zasługi olbrzymiego przedsięwzięcia o znaczeniu światowym, jaki sobie za cel postawiła Międzynarodowa Federacja Prasy Technicznej i Zawodowej, i zapewnia, że Rząd Hiszpański zarówno obecnie, jak i w przyszłości udzieli swej pomocy i poparcia w zakresie możliwości.

Prezes Colomina wyraża podziękowanie p. de Palacios i przedstawia rozwój Federacji poczynszy od Kongresów Paryskiego, Rzymskiego, Berlińskiego i Genewskiego.

W szczególności uwzględnia świeże przystąpienie do Federacji wydawnictw technicznych i zawodowych Ameryki Południowej i Środkowej, reprezentowanych przez delegatów, biorących udział w Kongresie, którzy dorzucają do wspólnego dzieła głosy Prasy Technicznej Argentyny, Brazylii, Boliwii, Kolumbji, Chili, Republiki San Domingo, Guatemali, Meksyku, Panamy, Peru, Porto-Rico i Urugwaju. Wskazuje, że przybycie tych kolegów z Ameryki Łacińskiej jest zasługą Sekcji Hiszpańskiej i wyraża radość z powodu osiągnięcia wybitnych rezultatów.

Następnie zabiera głos p. Mounier, prezes założyciel Federacji, który podkreśla wciąż zwiększające się powodzenie Międzynarodowych Kongresów Prasy Technicznej, zwoływanych przez Federację.

Proponuje członkom Kongresu wybór przez akklamację generała Primo de Rivery, będącego już honorowym prezesem Komitetu Organizacyjnego Kongresu, na honorowego prezesa Federacji. Propozycja ta jest przyjęta jednogłośnie oklaskami.

P. Palacios składa podziękowanie panom Colomina i Mounier, poczem dodaje, że przedstawi Excelencji Primo de Rivera jednogłośnie życzenie członków Kongresu, przyjęcia przezeń prezydentury honorowej Federacji, następnie p. de Palacios dziękuje przedstawicielom instytucyj publicznych, którzy zaszczytili Federację swoją obecnością.

P. Greiffenhagen (Niemcy), były prezes (1927), następnie dr. Giovanì (Szwajcaria), były prezes (1928), przedstawiają pokrótce wyniki Kongresów poprzednich, którym przewodniczyli i składają podziękowanie kolegom hiszpańskim, a w szczególności p. Colomina za wspaniałe zorganizowanie V-go Kongresu.

P. de Palacios udziela następnie głosu p. Di Palma Castiglione, delegatowi Międzynarodowego Biura Pracy, który, w imieniu dyrektora p. Alberta Thomas'a, daje wyraz zainteresowania, jakie żywi dla Federacji reprezentowana przezeń Organizacja.

P. Vasseur, dyrektor działu Przemysłu i Handlu w Międzynarodowej Izbie Przemysłu i Handlu, w imieniu sekretarza generalnego tej instytucji p. Dolléans'a który nie mógł przybyć do Barcelony, podnosi wspólność interesów, które łączą Prasę Techniczną i Zawodową z Izba. Izba ta w Paryżu była siedzibą Federacji w chwili jej powstania. W dalszym ciągu objaśnia na czem polega działalność Izby Międzynarodowej i podnosi usługi jakie ta organizacja świadcza przemysłowi, handlowi i innym gałęziom pracy międzynarodowej.

P. Lugrin — delegat Międzynarodowego Instytutu Naukowej Organizacji Pracy, dziękuje z kolei Federacji za współpracę z reprezentowanym przez siebie Instytutem, wyrażając, że w przyszłości współpraca ta stanie się jeszcze bardziej ścisłą i zażyłą.

P. Prezydent de Palacios udziela głosu p. Colomina celem przystąpienia do obrad.

Prezes Colomina poddaje pod głosowanie sprawozdanie z Kongresu Genewskiego (przyjęte).

Następnie udziela głosu generalnemu sekretarzowi honorowemu p. Urbanowi Thuau, który składa sprawozdanie o działalności Federacji za rok ubiegły, o sprawach, w których ona brała udział od czasu ostatniego Kongresu, jak również o rozwoju jej poszczególnych sekcji.

Honorowy sekretarz generalny przypomina, że dwaj sekretarze generalni przedstawili referaty, które zostały wydrukowane i rozdane członkom Kongresu: „O organizacji Sekcji”, „O organizacji i funkcjonowaniu Urzędów Informacyjnych” i o „Stosunkach Prasy Technicznej z innymi rodzajami prasy, a w szczególności o stosunkach Federacji z innymi Zrzeszeniami Prasowymi”.

Podkreśla, że każdy członek Federacji ma możliwość otrzymania międzynarodowej „karty dziennikarskiej” w Sekretarjacie Generalnym Stowarzyszenia. Wreszcie oświadcza, że na Kongres Barceloński zostały złożone i wydrukowane w języku francuskim i hiszpańskim 44 referaty.

Następnie składa sprawozdanie skarbnik Federacji p. Géo Bloch (przyjęto jednogłośnie).

Przewodniczący udziela kolejno głosu pp. Greiffenhagen'owi (Niemcy), Fischer'owi (Austria), Colomina (Hiszpanja), Mounier'owi (Franja), Radwanyi (Węgry), Colica (Włochy), Pawłowskiemu (Polska), Giovanoli (Szwajcaria), którzy odczytują sprawozdania z działalności poszczególnych Sekcji Federacji, jako ich przewodniczący.

Wygłoszenie każdego z tych sprawozdań witane jest jednogłośnie oklaskami.

Porządek dzienny obrad wymaga ustalenia miejsca, gdzie ma zasiać Kongres następujący oraz mianowania nowego przewodniczącego na rok 1930. Prezes udziela w tym celu głosu p. Thuau, generalnemu sekretarzowi honorowemu.

Sekretarz Generalny przedstawia okoliczności w jakich prezes założyciel p. Mounier i mówca udali się do Belgji, celem powołania do życia belgijskiej Sekcji Prasy Technicznej i odczytuje sprawozdanie, jakie ukazało się w Biuletynie Związku prasy belgijskiej.

Wobec tego, że w r. 1930 odbędzie się obchód 100-lecia Niepodległości Belgji i ponieważ z drugiej strony Sekcja Belgijska już jest ukonstytuowana, pp. Mounier i Thuau z ich belgijskimi kolegami uzgodnili, że byłoby wskazane, aby następny Kongres odbył się w Belgji. Powyższy projekt przedstawili Komitetowi Wykonawczemu, który propozycję przyjął.

Zostaje przyjęta przez aklamację uchwała, że przyszły Kongres odbędzie się w r. 1930 w Brukselli.

Honorowy sekretarz w mieniu Komitetu Wykonawczego proponuje, żeby, poczynawszy od Kongresu w Brukselli, następne Kongresy odbywały się co 2 lata. Wniosek ten przyjęto jednogłośnie.

Honorowy sekretarz przedstawia wreszcie ostatni wniosek Komitetu Wykonawczego: wybór na Prezesa Federacji na 1930 r. p. Duchaine, przewodniczącego Związku Belgijskiej Prasy Periodycznej.

Wniosek ten zostaje przyjęty jednomyślnie przy długotrwałych oklaskach.

Na wniosek przewodniczącego jednogłośnie zostają wybrani na rok 1930:

Na Prezesów honorowych: J. E. Generał Primo de Rivera — markiz d'Estella (Hiszpanja) — Prezes Rady Ministrów; p. Guiseppe Belluzo, były Minister Gospodarki Narodowej (Włochy); dr. Schult-hess, były Prezydent Konfederacji Szwajcarskiej (Szwajcarja); dr. Curtius, były Minister Gospodarki Krajowej (Niemcy); Jerzy Bon-nefous, Minister Przemysłu i Handlu (Francja).

Na Wice-Prezesów: p. Colomina (Hiszpanja), dr. Giovanoli (Szwajcarja), Greiffenhagen (Niemcy), Mounier (Francja), Tajani (Włochy), Fischer (Austria), Pawłowski (Polska).

Na honorowego Sekretarza Generalnego: Urban J. Thuau (Francja).

Na zastępcę generalnego sekretarza honorowego: Cezary Ancey (Francja).

Na honorowego Skarbnika Generalnego: Géo Bloch (Francja).

Na zastępcę honorowego Skarbnika Generalnego: S. Colica (Włochy).

Na Archiwistę: H. Worms (Niemcy).

Na członków Komitetu Wykonawczego: Schick (Niemcy), Ned-ved (Czechosłowacja), Radwanyi (Węgry).

Na Radców Prawnych: Lacan i Métairie (Francja), dr. Aleksan-der (Niemcy), Rizzi i Tagliacarne (Włochy), Sax (Austria).

Po wyczerpaniu porządku dziennego posiedzenie plenarne zamknięto.

Śniadanie

wydane przez Władze miejskie w restauracji Pergola

16 września 1929 r.

Tego samego dnia władze miejskie Barcelony, w osobie radcy dr. Gallol, wydały śniadanie dla uczestników Kongresu, w restauracji Pergola, na terenie Wystawy.

Przed oczami współbiesiadników rozciągała się imponująca perspektywa całej Wystawy, a szczególnie Pałacu Narodowego, zawierającego cuda sztuki hiszpańskiej i pałaców poświęconych wynikom techniki.

Po obiedzie członkowie Kongresu zwiedzili Pałac Narodowy oraz rzucili okiem na całokształt Wystawy Międzynarodowej.

Oficjalne otwarcie

pierwszej Wystawy Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej

16 września 1929 r.

O godzinie 18 m. 30 w Sali Przyjęć Izby Handlowej i Żeglugi w Barcelonie, znajdującej się w pałacu Lonja de Mar, odbyło się urzędowe otwarcie pierwszej Wystawy Międzynarodowej Prasy Technicznej i Zawodowej, która zawierała około 800 wydawnictw.

Mowy okolicznościowe zostały wygłoszone przez prezesa Colomina i przez prezesa Izby Handlowej p. José Monegal Nogués.

Nastąpiło przyjęcie uczestników Kongresu podwieczorkiem.

Posiedzenie Komisji

wtorek, 17 września 1929 r.

O godzinie 9 rano, w Izbie Handlowej odbyło się pierwsze posiedzenie czterech komisji Kongresu, składających się z przedstawicieli wszystkich sekcji, lub państw reprezentowanych.

Oto skład i zadania tych Komisji:

Pierwsza Komisja: (organizacja, propaganda, statystyka) pod przewodnictwem p. Colomina (Barcelona) i p. Pawłowskiego (Warszawa) badała kwestje, dotyczące organizacji i rozpowszechnienia prasy technicznej na świecie, oraz jej stosunków z innymi rodzajami prasy, w szczególności z prasą codzienną.

W tej Komisji uczestniczyli jako delegaci poszczególnych Sekcji Krajowych:

Niemcy: M. Carsten; Argentyna — p. Bessat; Austria — p. Fischer; Belgja — p. Finkel; Bolivia — p. Gustaw Adolphe Otero; Kolumbia — p. Wincenty Arboleda; Hiszpanja — pp. Colomina, Carbonelli; Francja — pp. Montel, B. du Retail, pułkownik Micanel; Guatemala — p. José Arzu; Węgry — pp. Szillard, Sztankowich; Włochy — pp. Colica, Stabarin; Meksyk — p. J. de D. Bojorguez; Panama — p. Hazera; Polska — p. Pawłowski; Portugalia — p. Ribeiro.

Sekretarze: pp. Montel i du Retail.

Komisja 2-ga: (kwestje pocztowe), pod przewodnictwem p. Mounier (Paryż), obradowała nad sprawą stosunków pocztowych, a w szczególności obiegu wydawnictw periodycznych technicznych w niektórych krajach Europy Centralnej.

Delegaci Sekcji Krajowych: Niemcy — pp. Schick, Dietze; Argentyna — p. Bessat; Austria — pp. Fischer, dr. Halla; Belgja — p. Detaille; Bolivia — p. E. Otero; Kolumbia — p. Arboleda; Hiszpanja — pp. Carrio Comas, Pous Domenech; Francja — pp. Mounier, Thuau, Berthet; Guatemala — p. J. Arzu; Węgry — pp. Radwanyi, Karol Miakich; Włochy — p. Tajani, panna Artini; Meksyk — p. Bojorguez; Panama — p. Azera; Polska — p. Czaykowski; Portugalia — p. Carlos d'Ornelas; Szwajcaria — p. Giovanoli.

Sekretarz: p. Berthet.

Komisja 3-cia: (ekonomja polityczna i kwestje prawnicze) pod przewodnictwem dr. Aleksander (Berlin) powołała do życia stałą organizację do opracowania prawodawstwa prasowego i przyjęła szemat międzynarodowej kodyfikacji ogłoszeniowej.

Delegaci: Niemcy — p. Alexander; Austria — p. Stefan Szabo; Hiszpanja — pp. Fryderyk, Montagud, Mariano Viada; Francja — pp. Cesar Ancey, Bosc; Włochy — pp. Olivetti, Gianolio; Polska — p. Rodowicz; Szwajcaria — p. Luthi; Urugwaj — Barreira.

Sekretarz: p. César Ancey.

Komisja 4-ta: (ogłoszenia i reklamy) pod przewodnictwem p. Greiffenhagen'a (Berlin) miała za zadanie ustalić wytyczne ogólne dotyczące ogłoszeń, założenie rocznika i przyjęcie przepisów zobowiązań ogłoszeniowych.

Delegaci: Niemcy — pp. Greiffenhagen, Dietze; Hiszpanja — pp. Rafael — Garrica, Lopez del Arco; Francja pp. Géo Bloch, Gasduet; Włochy — pp. Beretta, Colica; Polska — p. Ziemiński; Szwajcaria — p. Giovanoli.

Sekretarz: p. Géo Bloch.

Zwiedzenie portu w Barcelonie.

Wtorek, 17 września 1929 r.

O godzinie 11 m. 30 uczestnicy Kongresu zwiedzili statkiem port Barceloński oraz urządzenia strefy wolnej. Następnie udali się samochodami na śniadanie wydane na ich cześć przez Konsorcjum Wolnej Strefy w restauracji de la Font del Lléo.

W śniadaniu wzięło udział przeszło 300 osób z gubernatorem Barcelony na czele, z udziałem Biskupa Barcelony, gubernatora wojaskowego miasta, prezesa Konsorcjum i wybitnych osobistości ze sfer gospodarczych i prasowych.

Prezes Colomina złożył podziękowanie w imieniu Kongresu za uprzejme przyjęcie.

Prezes Konsorcjum Strefy Wolnej p. Fernando Alvarez de la Campa, w odpowiedzi na przemówienie prezesa Federacji, uwydatnił wspólność interesów Prasy Technicznej i Zawodowej z handlem, przemysłem i żegluga, oraz wybitne usługi oddane przez prasę techniczną różnym dziedzinom wytwórczości. Wyraził nadzieję, że gdy Wolny Port Barceloński zostanie całkowicie rozbudowany i ten najważniejszy port hiszpański rozwine się tak jak to jest oczekiwane, to Prasa Techniczna nie odmówi mu swojej współpracy.

Jednogłośnie oklaski powitały to przemówienie.

Zwiedzanie Barcelony.

Wtorek, 17 września 1929 r.

Z restauracji de la Font del Lleo uczestnicy Kongresu podziwiali roztaczającą się wspaniałą panoramę Barcelony, liczącej przeszło milion mieszkańców, jej aleje, ciągnące się na przestrzeni przeszło 7-miu kilometrów, sławne aeny, piękne budynki, nowe dzielnice, tworzące szerokie białe plamy, olbrzymie place publiczne; w głębi zaś port ożywiony wchodzącymi lub wychodzącymi okrętami na ciemnym tle Śródziemnego morza.

Następnie zwiedzono artystyczny wystawny Pałac Deputatów Prowincji Barcelońskiej, oraz starożytny Ratusz. Uczestnicy Kongresu zachowają żywo w pamięci serdeczne przyjęcie jakie im zgotowali hr. de Montseny, prezes Prowincji i Prezydum Rady Miejskiej. Z wielkim zainteresowaniem obejrzel również szpital miejski „La Alianza”, zaopatrzone we wszystkie najnowsze urządzenia; gdzie również odbyło się przyjęcie.

O godz. 22 Kongresisci znaleźli się na Wystawie, w malowniczym i zajmującym miasteczku hiszpańskim, gdzie podziwiali charakterystyczne tańce Andaluzji, Aragonji i Katalonji.

Wycieczka do Montserratu. Środa, 18 września 1929 r.

Wycieczka do Klasztoru Montserrat wywarła głębokie wrażenie na uczestnikach Kongresu. Dzikie otoczenie, składające się z szeregu górskich szczytów, panujących na wysokości 1000 m. nad równiną Katalońską, w dali zaś morze Śródziemne; to legendarne otoczenie natchnęło Wagnera do stworzenia genialnych harmonii Parsifala.

Po zwiedzeniu Bazyliki, miejsca najdawniejszych pielgrzymek hiszpańskich, uczestnicy Kongresu zostali zaproszeni przez Deputację Prowincji Barcelońskiej na obiad, w czasie którego wygłosili przemówienia przedstawiciele deputacji, a także pp. Colomina, Mounier, oraz dr. Aleksander, wznosząc toast na temat wspomnień o Parsifalu.

O godzinie 20 uczestnicy Kongresu byli z powrotem w Barcelonie.

Drugie dzień posiedzeń Komisji. Czwartek, 19 września 1929 r.

O godzinie 9 rano, ponownie zebrały się Komisje, w specjalnych salach oddanych do dyspozycji Federacji przez Uniwersytet Barceloński.

Referaty, w liczbie 44, były streszczone w Komisjach, zostały przedyskutowane i przyjęte uchwały w celu przedstawienia plenar-nemu Zebraniu.

Przeszło 15 raportów zostało przedłożonych przez hiszpańskich członków Kongresu.

Śniadanie w Tibidabo wydane przez Hiszpańskie Stowarzyszenie Prasy Technicznej.

Tibidabo odgrywa wybitną rolę w życiu Barcelony. Liczne wille, zdobne kwiatami i piękne ogrody świadczą, narówni z zakładami przemysłowymi i urządzeniami portu o żywotności i zamożności tego wielkiego miasta.

Tam uczestnicy Kongresu, w eleganckich salonach hotelu Floryda, byli podejmowani przez kolegów należących do Stowarzyszenia Iberyjskiego Prasy Technicznej, w sposób godny najpiękniejszych tradycji gościnności hiszpańskiej.

Pod koniec bankietu wygłoszono kilka przemówień, między innymi wygłosił przemówienie p. Pawłowski, który podkreślił zbliżenie na ziemi hiszpańskiej, wszystkich narodów od Słowian do Ameryki Łacińskiej.

Drugie Plenarne Zebranie Kongresu. Czwartek, 19 września 1929 r.

O godzinie 18-ej w Pawilonie Rolnictwa, na Wystawie zostało otwarte plenarne posiedzenie Kongresu, pod przewodnictwem p. Colomina, z udziałem wszystkich członków Komitetu Wykonawczego.

P. di Palma Castiglione, przedstawił pogląd na stosunek Federacji do Międzynarodowego Biura Pracy. Następnie delegaci czterech Komisji odczytali swoje raporty, oraz wnioski przyjęte przez Komisje. Oto skrót raportów i wniosków przyjętych jednogłośnie:

Raport i wnioski Komisji Pierwszej.

- a) W sprawie propagandy Komisja stwierdza, że Prasa Techniczna zajmuje obecnie w świecie stanowisko odpowiadające doniosłości usług przez nią świadczonych i oczekuje, że jej rola wzrośnie w związku z rozwojem życia nowoczesnego; — przyjmuje do wiadomości nawiązane stosunki z międzynarodowymi organizacjami (Liga Narodów, Międzynarodowe Biuro Pracy, Izba Handlowa Międzynarodowa, Instytut Międzynarodowy Naukowej Organizacji Pracy), z jednej strony, z drugiej zaś ze stowarzyszeniami prasowymi w większości państw; uważa, że stosunki łączności i współpracy ze stowarzyszeniami prasy powinny być uprawiane coraz szerzej, w szczególności z Federacją Międzynarodową Dziennikarzy.
- b) W kwestji bibliotek: uznaje jako Biblioteki Federacji Prasy Technicznej i Zawodowej następujące nowopowstające biblioteki w Hiszpanji: w Madrycie — Bibliotekę Minist. Pracy, w Barcelonie — Bibliotekę Deputacji Katalońskiej; w Polsce dwie Biblioteki powstające, jedną w Warszawie, drugą we Lwowie.
- c) Na skutek raportu p. Czaykowskiego, uchwała stworzyć przy Bibliotekach Federacji zbiór opisów patentów, który będzie dla prasy technicznej i zawodowej cennym źródłem informacji o postępie technicznym i posłuży do stworzenia Indeksu Technicznego.
- d) Na wniosek p. Pawłowskiego, Komisja zadecydowała jednomyślnie, **uznać język Polski jako język oficjalny Federacji.**
- e) Postanawia jednomyślnie, że biblioteki, które udziela pomieszczenia bibliotekom należącym do Federacji będą właścicielami zbiorów czasopism i druków nadesłanych.
- f) Komisja wyraża życzenie, żeby w okresie organizacyjnym Urzędy Informacyjne (Offices d'Information), w razie potrzeby, mogły korzystać z subwencji rządowych i instytucyj publicznych.

Raport i wnioski Komisji Drugiej.

W kwestji opłat pocztowych (raport pp. Mounier i Berthet), Komisja wyraziła życzenie:

- 1) Żeby gazety i czasopisma techniczne w obiegu międzynarodowym były uważane nie jako katalogi lub prospekty, lecz jako czynnik myśli i nauki, mający z tego właśnie tytułu prawo korzystania ze

specjalnej taryfy pocztowej, przewidującej co najmniej 50% zniżki na całym obszarze Powszechnej Unji Pocztowej.

2) Ażeby na Kongresach Międzynarodowych Pocztowych podczas dyskusji, Prasa Techniczna mogła zabierać głos doradczy w obronie swoich interesów.

Komisja wyraża życzenie ażeby gazety i czasopisma techniczne, których charakter przedmiotowy, naukowy lub rzeczowy, nie ulega żadnej wątpliwości, mogły znajdować się w obiegu pomiędzy wszystkimi państwami bez żadnych przeszkód (raport p. Radwany).

Ażeby dać możność Federacji spełniać sprawnie zadania z każdym dniem wzrastające, Komisja porobiła zmiany w organizacji wewnętrznej Sekcji Narodowych i w przepisach normujących wzajemne stosunki (raport pp. Thuau i César Ancey).

Wreszcie na podstawie raportu pp. Thuau, César Ancey, Carrio Comas i Barreira, Komisja zajęła się działalnością Urzędów Informacyjnych w różnych Sekcjach Federacji i wymianą czasopism technicznych za ich pośrednictwem.

Zdecydowano, że cztery Komisje będą stałe; sekretarz korespondent zostanie mianowany dla każdego państwa.

Jednocześnie druga Komisja badała raport złożony przez p. Lugin, naczelnika Służby Informacyjnej Międzynarodowego Instytutu Organizacji Naukowej Pracy.

Na skutek tego raportu Komisja wyraziła życzenie, przyjęcia międzynarodowego formatu, zalecając używanie formatu opartego na stosunku 1:2.

Raporty i wnioski Komisji Trzeciej.

1. Wskutek raportu, przedstawionego przez dr. Aleksander, zmierzającego do zebrania ustawodawstwa i jurysprudencji w sprawach prasy, aby mógł skutecznie walczyć przeciw nielegalnemu współzawodnictwu, przyjęto wniosek Komisji, przyznać jej charakter stały celem usprawnienia działalności.

2. Przyjąć prawne zasady umów dotyczących ogłoszeń, przedstawione przez p. César Ancey w jego referacie „*Contrat Type de Publicité*“.

3. Kongres ponowił protest poprzednich kongresów, dotyczący konkurencji robionej prywatnej prasie technicznej przez dzienniki i czasopisma instytucyj oficjalnych.

Raporty i wnioski Komisji Czwartej.

Dyskutowano nad siedmioma raportami.

Oto streszczenie wniosków przyjętych przez Komisję:

1. Wniosek p. Géo Bloch o utworzeniu i wydaniu rocznika międzynarodowego, poświęconego wyłącznie wszechświatowej prasie technicznej. Poręczono p. Greiffenhagenowi wykonanie tego wniosku w r. 1930.

2. Wniosek, mający na celu wypracowanie na Kongres Brukselski programu propagandy, ażeby zachęcić przemysł i handel do obfitszego umieszczania ogłoszeń w Prasie Technicznej.

3. Wniosek p. Géo Bloch o utworzeniu, w łonie Federacji, biura

informacyjnego ogłoszeniowego, które podjęłoby się propagandy ogłoszeniowej w Prasie Technicznej.

4. Postanawia przyjąć szemat umowy o ogłoszeniach przedłożony przez p. César Ancey, jak również szemat zobowiązania ogłoszeniowego złożony przez p. Greiffenhagen, o ile wymienione formularze nieznajdują się w sprzeczności z ustawodawstwem państwem i zwyczajami handlowymi danego kraju.

P. Thuau zdaje sprawę z rozmowy jaką miał z p. du Retail, bibliotekarzem Ministerstwa Handlu Francji, który zorganizował doskonale Bibliotekę Urzędu Francuskiego Handlu Zagranicznego, złożoną z powyżej 3.000 różnorodnych wydawnictw technicznych, oprócz innych źródeł informacji. P. du Retail powiadomił Sekretarjat Główny, że gotów jest bezpłatnie udzielić swej pomocy Sekcji Hiszpańskiej i że ofiaruje się zorganizować jedną bibliotekę, lub więcej, dla Federacji Prasy Technicznej.

P. Colomina, przewodniczący, dziękuje p. du Retail w imieniu swoich hiszpańskich kolegów za tę propozycję.

Sekretarz Generalny, z upoważnienia Komitetu Wykonawczego, wyraża wdzięczność Kongresu p. Lainel, delegatowi Francuskiego Ministerstwa Handlu, p. Czaykowskiemu, delegatowi Rządu Polskiego, p. Espana, który wziął bardzo czynny udział w zorganizowaniu Sekcji Hiszpańskiej, p. Saugrain, delegatowi Syndykatu Francuskiej Prasy Naukowej, pannie Leleu, delegatce Międzynarodowego Związku Stowarzyszeń Prasowych, p. Kaminker, koledze po fachu, oddanemu sprawom Federacji, który podczas Kongresu był niezrównanym tłumaczem, p. Gambino, delegatowi Związku Techników Włoskich, oraz tym wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania i powodzenia Kongresu.

Jednomyślne oklaski potwierdzają te podziękowania.

Następnie przewodniczący udziela głosu p. Karolowi d'Ornelas, delegatowi Portugalji, który zapewnia obecnych, że Sekcja Portugalska powstanie w niedługim czasie.

Wreszcie p. Barreira, delegat Urugwaju, w imieniu Republik Południowo Amerykańskich wyraża Kolegom Europejskim, a w szczególności Hiszpańskim, wdzięczność za serdeczne przyjęcie zgotowane delegatom Południowo-Amerykańskim. Prasa techniczna południowo amerykańska wyleży siły celem utworzenia i szybkiego zorganizowania poszczególnych sekcji w szczególności w Argentynie, Urugwaju i Brazylii.

P. Gambino w imieniu Wielkiego Stowarzyszenia Włoskiego, liczącego powyżej 100.000 techników, pozdrawia Federację Prasy Technicznej.

P. Radwanyi, podkreślając wspaniałą organizację Kongresu, dziękuje w imieniu swej Ojczyzny raz jeszcze Federacji za wszystko co uczyniła dla Prasy Technicznej Węgierskiej, jak również za to co jeszcze zostanie uczynione celem udzielenia satysfakcji Węgrom w zakresie ich obecnych pragnień co do debitu ich prasy u sąsiadów.

Wreszcie p. Caron, oficjalny delegat Sekcji Belgijskiej i Belgijskiego Rządu, wyraża swą wdzięczność za zaszczyt zrobiony jego

Oczywiście, przez wybór Belgii, jako miejsca obrad przyszłego Kongresu i wskazuje na p. Pawła Duchaine, jako przewodniczącego na rok 1930. Wyraża nadzieję, że liczni przedstawiciele Prasy Technicznej udadzą się do Brukseli na VI-ty Kongres, gdzie zostaną przyjęci przez swych towarzyszy z nowej Sekcji Belgijskiej w sposób jaknajbardziej gościnny.

Poczem następuje zamknięcie plenarnego posiedzenia, które wszystkie wymienione wnioski przyjęło.

Posiedzenie to zamyka program prac i przyjęć w Barcelonie.

Członkowie Kongresu nie bez żalu opuścili to piękne miasto, gdzie byli wspaniale i serdecznie goszczeni przez Główne Władze Prowincji i przez kolegów.

Uczestnicy Kongresu nie zapomną Barcelony i widoku intensywnej działalności tego miasta, który bez przesady można porównać z działalnością wielkich ośrodków amerykańskich, ani piękna budowli i szerokich ulic wytwornie ozdobionych, ani symfonji słońca i morza, stanowiących czar brzegów Śródziemnego morza, ani wreszcie różnorodnych przejawów duszy Katalońskiej, która nie ogranicza się li tylko do zdobyczy materialnych, lecz objawia swój wysoki poziom w najbardziej wzniosłych dziedzinach sztuki i nauki.

Jest rzeczą niemożliwą w zwięzłym sprawozdaniu omówić Wystawę, która była jednym z głównych powabów Kongresu.

Powiedzmy więc tylko, że członkowie Kongresu lepiej niż inni zwiedzający mogli ocenić triumf techniki jakim była Wystawa.

Madryt

21, 22, 23 września 1929.

Nastąpił odjazd do Madrytu. W drodze widzieliśmy przed sobą pola oliwek i drzew świętojańskich Katalonji, następnie górzystą okolicę szlachetnego i surowego Aragonu, wreszcie złocone płaskowzgórza Kastylji.

Pociągi szybkie i wygodne, doskonałe hotele, oto uwagi niezbędne. Turystyka, zwłaszcza automobilowa, stanowi prawdziwy przemysł, którego technika udoskonala się z każdym dniem i który łączy się z coraz liczniejszymi gałęziami produkcji i handlu.

W Madrycie, gdzie urzędy państwowe, jak również siedziby i filje wielkich przedsiębiorstw finansowych całego świata mieszczą się we wspaniałych i ultra nowożytnych pałacach, członkowie Kongresu w dalszym ciągu korzystali z programu bardzo dobrze ułożonego.

Ranek sobotni był poświęcony zwiedzeniu Muzeum Prado, znanego z ogromnej ilości arcydzieł sztuki. Zwiedzający doznali głębokich wrażeń, których dostarcza ta jedyna w swoim rodzaju kolekcja obrazów del Greco, Velsquez'a, Goyi, Ribery, Murilla, aby wymienić tylko te najwyższe szczyty sztuki hiszpańskiej. Technika nie wyklucza estetyki.

O piątej miało miejsce w Ministerstwie Komunikacji posiedzenie plenarne i zamknięcie Kongresu.

Posiedzenie plenarne zamknięcia Kongresu sobota, 21 września 1929 r.

Znakomity mąż stanu, jakim jest generał Primo de Rivera Mar-
kiz d'Estella, prezes Rady Ministrów, pomimo swoich licznych i ab-
sorbujących zajęć, raczył osobiście przewodniczyć temu posiedzeniu,
dając w ten sposób świadectwo uznania, jakie posiada dla Prasy
Technicznej i Zawodowej, niezbędnej sprężyny życia gospodarczego
i społecznego. Ze skromnością i serdecznością, za którą członkowie
Kongresu są mu szczerze wdzięczni, szef Rządu kierował pracami
tego zebrania.

Około 200 członków Kongresu brało udział w tym solennym po-
siedzeniu w Wielkiej Sali Ministerstwa Kcmunikacji. Generał Primo
de Rivera był otoczony przez wszystkich członków Komitetu Wyko-
nawczego, mając po prawej stronie p. Colomina, obecnego przewod-
niczącego, a po lewej p. Mounier, prezesa założyciela.

Otwierając posiedzenie Generał powitał w stolicy Hiszpanji cu-
dzoziemskich członków Kongresu, reprezentujących 30 narodowo-
ści.

Następnie udzielił głosu przewodniczącemu Colomina. Ten ostat-
ni dziękuje w imieniu Federacji J. E. Generałowi Primo de Rivera
za zaszczyt jaki wyświadczył Federacji biorąc sam udział w jej pra-
cach. Składa również podziękowania za wydelegowanie na posiedze-
nia, które miały miejsce w Barcelonie p. de Palacios, generalnego
sekretarza Hiszpańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Przedstawiając cel zakresłony sobie przez Federację, zaznacza
wysiłek Sekcji Hiszpańskiej, dzięki któremu przystąpiły do organiza-
cji Wydawnictwa Ameryki Łacińskiej.

Następnie przewodniczący udziela głosu p. J. Thuau, general-
nemu sekretarzowi honorowemu, który przedstawia całokształt prac,
obrad i wniosków V-go Kongresu Międzynarodowego Prasy Tech-
nicznej.

P. Thuau przyłączając się do podziękowań, które już były wyra-
żone Szefowi Rządu, wyraża nadzieję, że Rząd Hiszpański będzie
się interesował w dalszym ciągu rozwojem Prasy Technicznej w za-
kresie ekonomiki międzynarodowej.

Pan przewodniczący udziela następnie głosu p. Mounier, preze-
sowi założycielowi, który prosi generała Primo de Rivera aby ze-
chciał złożyć hołd w imieniu Kongresu Ich Królewskim Mościom Kró-
lowi i Królowej Hiszpanji.

P. Greiffenhagen, były przewodniczący, wygłasza przemówie-
nie, przedstawiające wrażenia delegatów cudzoziemskich wobec po-
myslnych wyników gospodarczych, z jakich mogli oni sobie zdać
sprawę w Hiszpanji.

PP. Mounier i Greiffenhagen przypominają w swych przemówie-
niach rezultaty Kongresów Paryskiego, Rzymskiego, Berlińskiego i
Genewskiego. Następnie zabiera głos p. Cesar Ancey, zastępca se-
kretarza generalnego, który przedstawia pokrótce organizację Urzę-
dów Informacji Prasy Technicznej.

Kolejno składają hołd Rządowi Hiszpańskiemu za opiekę, którą ich otoczył w obecnych okolicznościach w imieniu swego kraju lub Sekcji, albo reprezentowanej przez siebie organizacji pp. Wice-prezes Pawłowski (Polska), Wice-prezes Fischer (Austria), Członek Komitetu Wykonawczego Radwanyi (Węgry), di Palma Castiglione w imieniu Międzynarodowego Biura Pracy, Bessat (Argentyna) w imieniu Republik Ameryki Łacińskiej, Detaille (Belgia) w imieniu kraju, w którym odbędzie się przyszły Kongres.

Następnie zabiera głos Generał Primo de Rivera; wyraża swe zadowolenie z kontaktu, jaki mógł nawiązać dzięki temu zebraniu z miarodajnymi przedstawicielami 30 rozmaitych narodowości, podnosi znaczenie prasy technicznej i zawodowej w życiu współczesnym, składa powinszowanie naszej Federacji z powodu stosunków jakie zostały nawiązane pomiędzy nią z wielkimi organizacjami międzynarodowymi jak: Liga Narodów i Międzynarodowe Biuro Pracy, pozdrawiając znakomitego przedstawiciela tego ostatniego p. di Palma Castiglione.

Składa również serdeczne pozdrowienie urzędowym przedstawicielom, którzy zaszczytili swą obecnością niniejsze zebranie, a w szczególności p. Drouets, dyrektorowi Francuskiego Ministerstwa Handlu, obecnemu na zebraniu, jak również p. Czaykowskiemu, delegatowi p. Ministra Przemysłu i Handlu Polski. Oświadcza członkom Kongresu, że jest szczęśliwy, iż może przyjąć jedną z honorowych prezesur Federacji i jednocześnie wkłada do swej butonierki znaczek V-go Kongresu Międzynarodowego, podany mu przez sekretarza generalnego.

Generał Primo de Rivera oświadcza, że nie omieszka złożyć J. K. M. Królowi i Królowej Hiszpanji hołdu zebranych.

Obiecuje, że Rząd w dalszym ciągu udzielać będzie poparcia Federacji i zamykając posiedzenie powiadamia członków Kongresu, że z przyjemnością weźmie udział w przyjęciu na ich cześć zorganizowanem w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Entuzjastyczne i jednomyślne oklaski rozbrzmiewają po zakończeniu przemówienia prezesa Gabinetu Hiszpańskiego.

Przyjęcie w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Sobota, 21 września 1929 r.

Bezpośrednio po posiedzeniu zamknięcia Kongresu odbyło się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w salonach zasobnych w starożytnie i współczesne dzieła sztuki, przyjęcie wydane na cześć członków Kongresu, przy akompaniamencie muzyki wojskowej.

Generał Primo de Rivera w otoczeniu sekretarza generalnego de Palacios, innych współpracowników i niektórych wybitnych przedstawicieli świata dyplomatycznego, w tej liczbie posła hiszpańskiego w Warszawie p. Vallon, raczył osobiście odegrać rolę gospodarza z uprzejmością, którą jego goście ocenili należycie.

Członkowie Kongresu byli mu kolejno przedstawiani przez Prezesa Colomina i członków Komitetu Wykonawczego.

Przed rozejściem się została zrobiona wspólna fotografia.

Federacja wysoko oceni zaszczyt uczyniony jej przez Rząd Hiszpański i jego Szefa i zachowa niezapomniane wspomnienie tego przyjęcia.

Przyjęcia i wycieczki.

Toledo.

Podług programu, na 22 września wypadła wycieczka do Toledo.

Światowe pióra poświęciły temu miastu ustępy, które stały się klasycznymi; nie będziemy więc z nimi rywalizować w opisie tego niezrównanego miasta, w którym jaskrawo odbija się dusza dumnej Kastylii.

Członkowie Kongresu byli przyjęci w ratuszu miasta Toledo, gdzie wygłoszono kilka mów.

Madryt.

Bankiet wytworny dla uczestników Kongresu wydany został przez Stowarzyszenie Pracowników Technicznych Inżynierji i Architektury w Klubie Sztuk Pięknych, o godzinie 10 wieczorem, 22 września, na którym wygłoszono szereg przemówień.

W poniedziałek rano 23 września zwiedzaliśmy Bibliotekę Narodową, a po południu Bibliotekę Pałacu Królewskiego.

O godzinie 2 w Palace Hotelu wydany został wspólny bankiet na cześć Kongresu Prasy Technicznej przez wielkie Zrzeszenie Gospodarcze: Związek Hiszpański Towarzystw Asekuracyjnych, obejmujący około 60 towarzystw asekuracyjnych cudzoziemskich najbardziej wpływowych w całym świecie. Prezes Związku p. Huelin witając członków Kongresu, podkreślił niezbędną zbliżenia się pomiędzy technikami i pracownikami towarzystw asekuracyjnych. P. Colomina przewodniczący i kolega nasz hiszpański Masso, podziękowali za ujmującą gościnność.

Wieczorem tegoż dnia uczestnicy Kongresu zostali przyjęci w Ratuszu Madryckim, gdzie w ukwieconych salonach witał ich Burmistrz Madrytu. Doskonała kapela odegrała szereg ślicznych utworów hiszpańskich; w przerwie został ofiarowany posiłek Członkom Kongresu.

Sevilla.

Jak było przewidziane w programie uczestnicy Kongresu udali się 23 września specjalnymi wagonami do Seville.

Niewątpliwie stały czar kwiatów i światła wystarcza do zrobienia z Andaluzji krainy legendy, którą tak chętnie wspominamy w północnych krajach.

Lecz Sevilla nie zadawalnia się rolą śpiącej księżniczki wśród jaśminów i pomarańcz. Kieruje ona wzrok głównie ku Nowym Stanom Ameryki Łacińskiej, które mają tyle łączności intelektualnej i moralnej z Hiszpanją, i które nie wyrzekają się chwalebego spadku po swych przodkach.

Wspaniała Wystawa Hiszpańsko-Amerykańska w Seville jest tego najlepszym dowodem.

Argentyna, Boliwia, Chili, Kolumbja, Meksyk, Peru, Venezuela, Urugwaj oraz Brazylja i Stany Zjednoczone wystawiły pawilony, które przetrwają i będą zużyte jako siedziby Konsulatów, lub jako mieszkania dla studentów ich narodowości.

Po zwiedzeniu Wystawy uczestnicy Kongresu byli przyjęci wieczorem przez l'Ayuntamiento, we wspaniałej restauracji parku Wystawy, gdzie podano przy małych stoliczkach zimną kolację; poczem wzięli udział w pięknym świącie andaluzyjskiem.

Zakończenie.

Zwiedzenie Sewilli zakończyło Kongres wrażeniami, które powinny zostać panującemi.

Po raz pierwszy, dzięki szczęśliwej inicjatywie naszych hiszpańskich kolegów, został nawiązany kontakt z Państwami Ameryki Południowej, znajdującemi się w pełni rozwoju ekonomicznego i posiadającemi niezmierne bogactwa gleby i wnętrza; to też prace techniczne wykonane na nowym terenie zyskują znacznie na szybkości w stosunku do starego świata, gdzie trzeba poprzednio burzyć żeby módz budować.

Południowa Ameryka posiada już swoją prasę techniczną, a ta przygotowuje się do nawiązania stosunków ciągłych i wydajnych, usuwając w ten sposób hipotezę Federacji wyłącznie europejskiej, która byłaby przeciwstawieniem Federacji amerykańskiej.

Jeżeli tak się przedstawia sprawa naszego wielkiego ugrupowania to mamy wszelkie dane, że spełni ono doniosłe zadanie światowe.

Niech więc nam będzie wolno powitać tę jutrzeńkę.

Pierwszy krok w tym kierunku został zrobiony przez „Gaceta de Borsa” z Rio de Janeiro, członka Kongresu, który utworzył Stowarzyszenie Brazylijskie Prasy Technicznej i wysłał telegram powitalny w imieniu nowej instytucji do V Kongresu Międzynarodowego Prasy Technicznej i Zawodowej.

Nie trzeba dodawać, że nasz Komitet Wykonawczy dołoży wszelkich starań, ażeby zachować ciągłość tych stosunków w formie najbardziej owocnej.

Kongres Hiszpański można uważać za wielką datę w historii naszej Federacji.

Nikt zresztą nie zapomni, że nastąpił on po czterech Kongresach, z których każdy był znakomicie zorganizowany i zrealizowany i każdy zaznaczył się jako ważny etap w rozwoju naszego wspólnego dzieła.

Zatrzymajmy w pamięci, z pobytu na Kongresie, szczególniejsze gorące poparcie, jakiego nam zechciał udzielić Rząd Hiszpański.

Kongres został ogłoszony jako urzędowy dekretem królewskim z daty 8 maja 1929 roku.

Nietylko najwybitniejsze osobistości brały udział w naszych posiedzeniach, i nietylko najwyżsi urzędnicy państwowi, na czele z pre-

zesem Ministrów zechcieli okazać względy członkom Kongresu, i pokazać wszystko co stworzyła Hiszpanja w ciągu lat ostatnich, lecz zapragnęli przedstawicielom Prasy Technicznej wszystkich krajów dać dowód szczególnego poważania.

Jest to więc wybitny triumf Prasy Technicznej i jej roli, którą odgrywać pragniemy nie przez próżność, lecz na skutek uświadomienia sobie zadań, jakie na nas ciążyą i poczucia odpowiedzialności moralnej.

Pozostaje nam przyjemne zadanie do spełnienia, a mianowicie podziękowanie na tem miejscu Prasie Codziennej, głównie zaś Prasie Hiszpańskiej, jak również Prasie Naukowej i wielkim Agencjom Telegraficznym za ich cenny współdział w powodzeniu Kongresu. Wszystkie te rodzaje prasy zbliżyły się wzajemnie dzięki Kongresowi.

Z gruntowniejszego wzajemnego poznania celów i organizacji powstanie napewno wzajemny szacunek.

Dodajmy wreszcie, że stosownie do przepisów Statutu został wyznaczony nowy Prezes Federacji na rok 1930.

Wybrany jednogłośnie przez aklamację p. Duchaine, zajmuje w Belgji wybitne stanowisko. Jako Prezes Klubu Turystycznego, Prezes Stowarzyszenia Prasy Periodycznej Belgijskiej, Prezes Touring Club'ów Międzynarodowych, p. Duchaine, w potężnych organizacjach turystycznych wykazał miarę swych sił, jako inicjator i organizator, pracujący w duchu najbardziej międzynarodowym. Pod jego przewodnictwem, jak również i jego poprzedników pp. Mounier, Andreis, Greiffenhagen, Giovanoli i Colomina, Federacja niewątpliwie będzie się dalej rozwijać.

Zapewniamy więc mu współpracę czynną i oddaną wszystkich kolegów.

Z POLSKIEJ SEKCJI MIĘDZYNARODOWEGO INSTYTUTU BIBLIOGRAFICZNEGO

Korzystając z pobytu p. Otlet'a, gościa Ministerstwa Oświaty w Polsce, Komitet Biblioteczny Stow. Techników Polskich w Warszawie zaprosił go w dniu 4.10.29 do Stow. Techników na wspólne posiedzenie Komitetu Bibliotecznego i Polskiej Sekcji Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego.

P. Otlet jest założycielem Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego, którego siedziba jest w Brukseli (rok założenia 1895). Instytut ma zadanie stworzenia jednostajnego katalogu, obejmującego całą umysłową twórczość ludzką, jako narzędzia organizacji pracy intelektualnej. Zakres Instytutu obejmuje wszystkie dziedziny wiedzy i wszystkie kraje.

W Polsce Sekcja Bibliograficzna Instytutu (Komitet Biblioteczny Stow. Techn.) została zorganizowana w roku zeszłym i dotychczas opracowała skrót dziesiętnego systemu klasyfikowania i katalog wydawnictw technicznych za okres 1918—1928.

Została w ten sposób otwarta droga polskiej literaturze technicznej do wszechświatowych zbiorów.

ZE STOWARZYSZENIA TECHNIKÓW P. w WARSZAWIE.

W dn. 1-ym marca (piątek) odbył się w Stowarzyszeniu Techników odczyt p. inż. S. K. Drewnowskiego p. t. „Państwowe znaczenie gorzelnictwa“ (spirytus — benzyna — obrona państwowa).

Ten niezmiernie obszerny temat starał się prelegent ująć w ramy możliwie zwarte. Rzecz cała streścić się da w taki sposób: nasze gorzelnictwo przed wojną było w stanie świetnego rozwoju, obecnie zaś przemysł ten zaledwie wegetuje, bo cała produkcja gorzelnicza spadła do 25%—30% produkcji przedwojennej. Wobec tego, że nasze złoża naftowe idą szybkim krokiem ku wyczerpaniu i że jesteśmy w przededniu deficytu benzynowego, spodziewanego najdalej w okresie 2—3 lat, spirytus nabiera szczególnego znaczenia, jako opał płynny. Bez tego ostatniego zaś nie może być mowy o prowadzeniu wojny. Prelegent postawił taką tezę: o ile wprowadzimy w użycie mieszanki spirytusowo-benzynowe, jako paliwo płynne dla samochodów na miejsce czystej benzyny to: a) oszczędzimy sobie zużycie benzyny o jakie 50.000 do 60.000 tonn rocznie, i b) rozwiniemy spożycie, a więc i produkcję spirytusu technicznego, o jakie 80 do 100 milionów litrów 100%-ych rocznie. Tym sposobem ożywimy przemysł gorzelniczy i zapewnimy sobie posiadanie paliwa płynnego, bez którego nie do pomyślenia jest obrona kraju w razie wojny! Temat ten prelegent uzasadniał danymi statystycznymi, zupełnie jasno stwierdzającymi słuszność stanowiska, zajętego przez prelegenta w danej sprawie. Zakończył swoje przemówienie prelegent następującymi słowami: „Nie

chcę brać na siebie roli nieproszonego radcy, który wskazuje co w sytuacji, jaka się wytworzyła u nas w sferze przemysłu spirytusowego i naftowego, powinni robić producenci spirytusu, a co producenci nafty, a co władze państwowe? Ostatnie przecież muszą dbać zarówno o byt przemysłu naftowego, jako też i spirytusowego, a jednocześnie myśleć o bezpieczeństwie Państwa, które musi być w pogotowiu na wypadek wojny. Kto, co i jak ma robić? — jest to sprawa nietylko bardzo delikatna, ale i bardzo skomplikowana tak, że ułożenie na to wszystko recepty właściwej nie jest rzeczą prostą. Dla mnie jednak jest rzecz jasna, że interes państwowy nie pozwala na to, by nasz przemysł gorzelniczy pozostał w tym stanie niemocy, w jakim znajduje się obecnie. Interes państwa również nie pozwala i na to, abyśmy spokojnie czekali, aż zaskoczy nas w całej pełni kryzys b e n z y n o w y. Jasnym jest również i to, że nie wybrniemy, ani z biernego bilansu handlowego, ani z braku środków obrotowych, dopóki nie w z m o ż e m y p r o d u k c j i na całym terenie naszego życia gospodarczego. Zadaniem mojem było sprawę benzynowo-spirytusową oświetlić możliwie wszechstronnie oraz wskazać, jaki ta sprawa ma związek z bezpieczeństwem i obroną państwa”.

Po odczycie odbyła się, jak zwykle w Stow. Techników, dyskusja, w której głos zabierali: prof. A. Rothert, prof. K. Taylor, p.p. Bóbr, Rozentel i inni.

Dyskusja stwierdziła wielką doniosłość sprawy, poruszonej w odczycie i konieczność gorliwego zajęcia się nią zarówno przez sfery interesowane, jako też i przez władze państwowe.

Dnia 11 października 1929 r. w Stow. Techników Polskich w Warszawie odbyło się pierwsze po wakacyjnej przerwie posiedzenie techniczne. Przewodniczył prof. I. Radziszewski, sekretarował inż. W. Gliński.

Na wniosek przewodniczącego zebrani uczcili przez powstanie pamięć Kazimierza Pułaskiego, którego 150-letnia rocznica śmierci zbiegła się z datą posiedzenia.

Tradycja techników, że pierwszy odczyt powakacyjny wygłasza prof. inż. J. Kucharzewski, znany historyk i bibliograf techniki polskiej, nie mogła być w roku bieżącym utrzymana z powodu niedyspozycji prof. Kucharzewskiego.

Głos zabrał inż. Piotr Drzewiecki na temat: „Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu w opinii świata i wrażenia H. Emersona z drugiego pobytu w Polsce”. Gdy dwa lata temu powstała inicjatywa utworzenia Wystawy w Poznaniu, rząd i społeczeństwo odnieśli się do niej sceptycznie, kwestjonując możliwość jej zorganizowania w tak krótkim czasie. Została ona jednak w ciągu 16 miesięcy przygotowana, pierwsze określone terminy otwarcia i zamknięcia Wystawy zostały dotrzymane. Wystawę zwiedziło około 4 milionów osób, 180 wycieczek, w czasie Wystawy w Poznaniu odbyło się 180 kongresów. Społeczeństwo polskie mogło zapoznać się z całą wytwórczością Polski. Węzły, łączące trzy dzielnice Polski bardziej się zacieśniły. Poza tem Wystawę zwiedził Korpus Dyplomatyczny państw akredytowanych w Polsce, Ministerstwa Przemysłu i Handlu

państw zaprzyjaźnionych, przedstawiciele Ligi Narodów. Błędne pojęcie zagranicy o organizacji życia gospodarczego Polski zostało przez Wystawę usunięte. Wystawa Poznańska obaliła całkowicie tezę „Saison-Staat”, wysuwany przeciw Polsce przez wrogie czynniki. Niemiecki dziennik wydawany w Pradze wygłasza opinię, że określenie „Polnische Wirtschaft” winno zmienić znaczenia i oznaczać synonim pracy wydajnej.

W przeszłym miesiącu zwiedzał Wystawę H. Emerson, znany działacz amerykański na polu naukowej organizacji. Po obejrzeniu Wystawy stwierdził on, że Polska weszła na właściwą drogę rozwoju, że Polacy mają głęboką znajomość zjawisk swego życia gospodarczego, co pozwoli im na oparcie swego rozwoju na podstawach naukowej organizacji. Zwrócił jednak uwagę na konieczność zwiększenia współczynników wydajności pracy we wszystkich dziedzinach. Rzucającą się w oczy na Wystawie Poznańskiej olbrzymia ingerencja Rządu w życie gospodarcze Państwa da się tylko w niektórych wypadkach usprawiedliwić. Przewagę Polski nad innymi krajami widzi Emerson w wkładaniu u nas dużo sentymentu w życie społeczne i gospodarcze. Sposób zwalczania trudności finansowych w Polsce polega na zwiększeniu wydajności pracy.

W dyskusji do odczytu zabrali głos Prezes Stow. inż. S. Rodowicz i prof. Rothert, prezes Komisji Ankietowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu, podnosząc znaczenie Wystawy Poznańskiej dla opinii o Polsce za granicą.

Zebrani jednomyślnie uchwalili uczcić organizatorów Wystawy Poznańskiej p.p. Ratajskiego i Wachowiaka przez wyrażenie im wyrazów wdzięczności i uznania.

Dnia 18.X. 1929 r. w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie p. inż. J. Lenartowicz wygłosił odczyt na temat: „**Kolej podziemna w Warszawie**”.

We wstępie prelegent uzasadnił potrzebę kolei podziemnej w Warszawie, opierając się na konieczności połączenia śródmieścia z przedmieściami i uregulowania ruchu ulicznego celem zapewnienia szybkiej i bezpiecznej komunikacji.

Obecnie gęstość ruchu tramwajowego w Warszawie, na niektórych odcinkach (Marszałkowska koło Dworca Głównego, Krak. Przedm. koło Pomnika Mickiewicza) dochodzi do 300 wagonów na godzinę. Linje autobusowe nie odciążąły tramwajów, gdyż utworzył się na nich ruch zupełnie samodzielny. Należy, na podstawie statystyk zagranicznych, przewidzieć w Warszawie zwiększenie się ilości przejazdów na mieszkańca.

Tramwaje i autobusy nie będą w stanie zaspokoić potrzeb komunikacyjnych, konieczna jest komunikacja nie o poziomie ulicy. Przebijanie nowych arterij dla ruchu można uważać tylko jako środek pomocniczy, nie rozwiązujący jednak sprawy komunikacji. Projektowane kierunki komunikacji podziemnej w Warszawie, według kolejności wykonania, są następujące: Plac Unji Lubelskiej—Muranów, Dworzec Wchodni—Wola, Linja N.—S. Zostały one wykonane na

podstawie badań obecnego ruchu i rozwoju miasta: Ogółem projektuje się 46 klm. kolei szybkiej, z czego 20 klm. podziemnej, 26 klm. na wiaduktach. Czas wykonania — około 35 lat.

Co do zagłębienia tunelu prelegent wypowiada się za głębokim położeniem kolei, ze względu na rurociągi i na tunelowy sposób wykonania, pozwalający na budowę bez tamowania ruchu. Sto wierceń próbnych, wykonanych wzdłuż projektowanych kierunków dały wyniki dodatnie, kurżawka okazała się tylko w niektórych miejscach.

Koszt wykonania 1 klm. kolei podziemnej wynosi 10.000.000 zł.; koszt pierwszej linii (Plac Unji Lubelskiej — Muranów) — 70.000.000 zł. Przy opłacie 30 gr. przejazd — dochód około 4%.

Na sfinansowanie budowy jest już zgłoszone kilka ofert. Jest kilka koncepcyj sfinansowania: a) czysta koncesja (mało prawdopodobna do zrealizowania), b) miasto buduje tunel, koncesjonariusz — urządzenie, przyczem miasto gwarantuje procent, c) spółka mieszana — miasto i koncesjonariusz.

Na opracowanie szczegółowego projektu należy przewidzieć około 1 roku czasu, na budowę pierwszej linii — 4 lata. Można się więc spodziewać, że za 5 lat Warszawa uzyska komunikację podziemną.

W piątek, dnia 8 listopada 1929 r. odbyło się w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie posiedzenie techniczne, na którym inż. Przystępski wygłosił odczyt na temat: „**Racjonalizacja budownictwa**“.

We wstępie prelegent podkreślił, że sprawa racjonalizacji budownictwa jest jedną z najbardziej aktualnych kwestji ze względu na kryzys mieszkaniowy i brak kapitałów w kraju. Główne przyczyny braku postępu w racjonalizacji budownictwa są następujące:

1) Organizacja przeciętnej budowy składa się z trzech czynników, których praca nie jest zupełnie skoordynowana, są to: właściciel budowy, kierownik i firma budowlana.

2) Zależność budowy od pory roku, pogody, temperatury, a więc czynników destrukcyjnie wpływających na jakąkolwiek planową działalność.

3) Brak jakiegokolwiek instytucji, która pracowałaby nad racjonalizacją budownictwa i posiadała w tej sprawie konkretne dezeraty.

W odczycie sprawa racjonalizacji została podzielona na poszczególne zagadnienia, opracowanie których może dać poważne oszczędności w kosztach budowy. Są one następujące: 1) sprawa rysunków, 2) planowanie robót, 3) typizacja, 4) normalizacja, 5) stosowanie materiałów zastępczych, 6) transporty, 7) stosowanie na budowie maszyn, 8) rynek materiałów budowlanych, 9) finansowanie budowl, 10) intensywność pracy robotników, 11) przepisy, ustawy i funkcjonowanie urzędów, 12) racjonalizacja przedsiębiorstw budowlanych.

Jeżeli obliczyć oszczędności, jakie mogłyby być osiągnięte przy należytem ujęciu poszczególnych zagadnień, to wyniosłyby one nie mniej niż 30% kosztów budowy.

Są to cyfry tak poważne, iż nawet przy dzisiejszej produkcji budowlanej mogłyby przekroczyć kwotę 100 milj. rocznie, uzasadniają one potrzebę wkładów na badania w powyższej dziedzinie. Dlatego koniecznym jest powołanie instytucji, któraby badała i opracowywała poszczególne zagadnienia i której wnioski byłyby bezpośrednio wprowadzone w życie.

W piątek, dnia 15 listopada 1929 r., w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie p. E. Peplowska wygłosiła odczyt p. t.: „**Jak zażegnano głód mieszkaniowy zagranicą**“.

Na wstępie prelegentka przedstawiła kryzys mieszkaniowy, jako powojenne zjawisko prawie powszechne, szczególnie jaskrawo objawiające się w Europie. Przyczyny tego zjawiska należy szukać w ustawach wyjątkowych, wynikających początkowo z potrzeby zabezpieczenia dachu nad głową rodzinom, powołanych pod broń rezerwistów, następnie w drożyznie kapitałów i niedochodowości kapitałów zainteresowanych w budownictwie.

Kryzys mieszkaniowy jest częściowo lub całkowicie usunięty w tych krajach, w których ustawy wyjątkowe zostały zniesione, lub które stopniowo przechodziły do ustaw normalnych. W niektórych krajach można już obserwować ruch budowlany silniejszy niż przedwojenny.

Powrót do prawa ogólnego jest najsilniejszym bodźcem do rozwoju ruchu budowlanego. W okresie likwidacji ustaw wyjątkowych, który nie powinien być zbyt długi, komorne winno być stopniowo podnoszone do wysokości ogólnego wskaźnika drożyznianego.

Wytyczną powinno być nie tworzenie sztucznego ruchu budowlanego, ale przywrócenie stosunków normalnych, zapewniających samodzielny rozwój budownictwa.

Na okres przejściowy wskazane są następujące ulgi:

- a) zwolnienie na pewien okres czasu (od 15—30 lat) nowowzniesionych obiektów od podatków,
- b) przyznawanie z funduszków państwowych dotacji na obniżenie oprocentowania pierwszej i drugiej hipoteki (procent nie powinien być niższy od najniższej stopy państwowych banków w Europie),
- c) ulgi w oprocentowaniu winny być udzielane zarówno spółdzielniom jak i prywatnej inicjatywie (bez uposłedzenia tej ostatniej),
- d) państwa i gminy nie powinny same prowadzić budowy domów mieszkalnych, gdyż budują gorzej i drożej,
- e) popieranie przebudowy i nadbudowy, jako najoszczędniejszego sposobu przysparzania pomieszczeń,
- f) zapewnienie planowości przemysłowi budowlanemu przez ustalenie dotacji na pewien okres zgóry naprz. na 5 lat,
- g) obniżenie kosztów budowy przez zastosowanie zniżki taryf kolejowych na materiały budowlane, zniesienie od nich podatku obrotowego, wprowadzenie do budownictwa normalizacji i naukowej organizacji pracy,

h) niestosowanie ośmiogodzinnego dnia pracy w przemyśle budowlanym ze względu na sezonowy charakter jego przemysłu i zależność jego od pogody.

W dyskusji, która wywiązała się po odczycie zabierali głos p.p.: Gąssowski, Drewnowski i Polkowski.

KOMUNIKAT ZARZĄDU.

STOW. TECHNIKÓW POLSKICH W WARSZAWIE.

W związku z ankietą, rozсланą przez Zarząd Stowarzyszenia w r. 1928 do wszystkich członków Stowarzyszenia w celu ustalenia, jakie czasopismo techniczne każdy z członków pragnąłby otrzymać za pośrednictwem naszego Stowarzyszenia, obecnie, po otrzymaniu odpowiedzi od większości członków, Zarząd Stowarzyszenia zawiadamia wszystkich członków Stowarzyszenia, że od 1.I.1930 r. członkowie, którzy wyrazili swoje życzenie co do wyboru czasopism będą mogli otrzymywać takowe na niżej podanych warunkach. Ponieważ od redakcyj niektórych czasopism, przy zbiorowej prenumeracie przez Stowarzyszenie, nie można było uzyskać znacznieszego rabatu, z drugiej zaś strony nie jest wskazane w obecnych czasach podniesienie wysokości składki członkowskiej, która wynosi zł. 52 rocznie dla miejscowych i zł. 36 rocznie dla zamiejscowych, członkowie, którzy reflektują na czasopisma, których ulgowa prenumerata wynosić będzie wyżej 20 złotych rocznie, będą musieli dopłacać do rocznej składki członkowskiej różnicę wzwyż tej normy, a mianowicie:

„Przegląd Techniczny“	dopłata zł. 5 lub 10*)
„Przegląd Mierniczy“	„ —
„Mechanik“	„ —
„Inżynier Kolejowy“	„ —
„Czasopismo Techniczne Lwowskie“	„ zł. 2
„Przegląd Górniczo-Hutniczy“	„ „ 28
(warunkowo)	
„Przegląd Elektrotechniczny“	„ „ 11
„Architektura i Budownictwo“	„ „ 31 lub 28**)
„Przemysł Chemiczny“	„ „ 4
„Technik“	„ —
„Przegląd Budowlany“	„ —

U w a g a: Członkowie Stowarzyszenia, którzy na rozсланą ankietę nie dali żadnej odpowiedzi będą nadal otrzymywać „Przegląd Techniczny“.

*) zależnie od ilości zgłoszonych prenumerat.

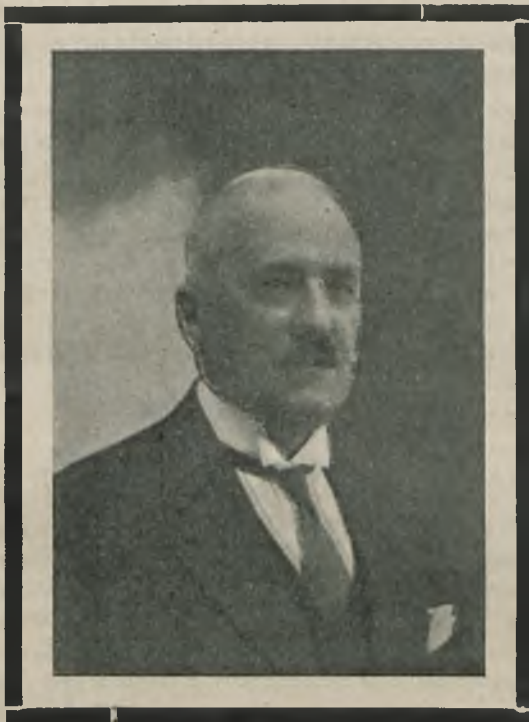
***) członkowie miejscowi dopłacać będą zł. 28, zamiejscowi zł. 31.

Ś. p. Inż. Ksawery Gnoiński

W dniu 14 listopada 1929 r. zmarł w sile wieku ogólnie szanowany i szeroko znany ze swej pracy społeczno-technicznej inż. Ksawery Gnoiński. Zmarły położył wielkie zasługi w rozwoju życia technicznego w Warszawie, był założycielem wielu organizacji technicznych i przyjmował w nich bardzo czynny i wybitny udział.

Ś. p. Ksawery Gnoiński urodził się w 1869, ukończył szkoły średnie w Warszawie w r. 1892, wykształcenie specjalne — w Leodjum, gdzie uzyskał dyplom inżyniera. Od 1901 roku t. j. w ciągu ostatnich lat 28 był wielce czynnym członkiem Stowarzyszenia Techników w Warszawie, dla którego położył wielkie zasługi; wielokrotnie wybierany był do Rady tego Stowarzyszenia, ostatnio od szeregu lat był je-

go wice-prezesem; pozatem zajmował on szereg wybitnych stanowisk w poszczególnych Kołach i Wydziałach: był założycielem i prezesem Koła Leodyjczyków, przy jego współdziałaniu zorganizowane zostało Koło Inżynierów Doradców i Inżynierów Rzeczoznawców, z ramienia którego ś. p. Ksawery Gnoiński zasiadał w Zarządzie Międzynarodowej Federacji Inżynierów Rzeczoznawców, był prezesem Koła Lotniczego, członkiem Rady Naukowo-Technicznej, wreszcie należał do organizatorów i Zarządu Koła Zebrań Towarzyskich i był czynnym członkiem Koła Sportowego.

Poza Stowarzyszeniem Techników przyjmował również udział w wielu organizacjach i tak: był delegatem w Państwowej Radzie Elektrycznej, był prezesem Organizacji Gospodarki Światłej, należał ś. p.

inż. Gnoiński do Koła Elektrotechników, a po jego przekształceniu w Stowarzyszenie Elektryków Polskich był członkiem jego Zarządu. Jako delegat Stowarzyszenia Techników Polskich do Stałej Delegacji Polskich Zrzeszeń Technicznych brał udział w Stałej Delegacji, przekształconej obecnie w Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych, zajmując w niem stanowisko członka Zarządu.

Na wszystkich tych stanowiskach ś. p. Ksawery Gnoiński wykazał wielkie zdolności i wielkie poczucie obowiązku, poświęcając pracy społecznej znaczną ilość czasu z uszczerbkiem dla swych zajęć zawodowych.

Ś. p. Ksawery Gnoiński brał czynny udział, jako delegat Stowarzyszenia Techników Polskich oraz innych organizacji, w bardzo wielu ogólnych Zjazdach w kraju i zagranicą i dzięki swej erudycji i utalentowaniu, zyskując umiejętnem i miłym obejściem ogólną sympatję i szacunek dla siebie i zdobywając oraz utrwalając za granicami kraju wpływy i znaczenie technika polskiego.

Na polu naukowem również pozostawił on poważny plon; brał udział w tworzeniu słownictwa elektrotechnicznego, wydał pracę z dziedziny słabych prądów, budowy piorunochronów, urządzenia racjonalnych oświetleń i t. d. Prace te na polu społeczno-technicznym nie wyczerpują zasług, które położył dla dobra społeczeństwa w r. 1920, gdy wróg zbliżał się do stolicy, ś. p. Ksawery Gnoiński brał gorący udział w organizowaniu Biura Werbunkowego sił technicznych dla obrony Ojczyzny. Nieskazitelnym i prawnym charakterem ś. p. Ksawerę Gnoińskiego zyskał mu ogólny szacunek i sympatję, to też pozostawił On po sobie niezatartą pamięć szlachetnego człowieka i pożytecznego obywatela Kraju.

NARODOWY KONGRES ŻEGLUGI.

Komitet Wykonawczy I-go Polskiego Zjazdu Hydrotechnicznego jako Komitet Organizacyjny Stowarzyszenia członków Kongresów gospodarki wodnej w Polsce przystąpił do zorganizowania w lipcu r. 1930 pierwszej konferencji częściowej tegoż Stowarzyszenia, poświęconej wyłącznie sprawom komunikacji wodnej, tworząc w ten sposób zawiązek przyszłych kongresów narodowych żeglugi.

Zorganizowanie tej konferencji powierzył Komitet specjalnej Komisji, która na posiedzeniu w dn. 6 listopada r. b. uchwaliła oznaczyć termin konferencji na pierwszą połowę lipca 1930 r. i ustaliła główne zarysy jej programu.

Z uwagi na zbliżający się termin XV międzynarodowego kongresu żeglugi, wyznaczonego w Genui i Wenecji na wrzesień r. 1931, postanowiono pewną część zamierzonej konferencji krajowej poświęcić tym zagadnieniom, które będą przedmiotem obrad na forum międzynarodowem, a nadto poruszyć najważniejsze zagadnienia krajowe.

Pożądanem jest zgromadzenie na tej konferencji odnoszących się do programu międzynarodowego referatów w takim opracowaniu, by mogły one stanowić materiał do referatów zgłaszanych imieniem Polski na kongres międzynarodowy.

Zagadnienia interesujące pierwszą częściową konferencję wodno-komunikacyjną, zwoływaną na lipiec r. 1930, podaje poniższe zestawienie:

A. Z PROGRAMU MIĘDZYNARODOWEGO.

I. Żegluga śródlądowa.

Zagadnienia:

1. Przesiąkanie wody pod fundamentami oraz przez Korpus wałów dróg wodnych. Wypór. Środki zapobiegawcze.
2. Regulacja i kanalizacja rzek. Osiągnięte wyniki, zwłaszcza odnośnie do układu spadków zwierciadła wody oraz konfiguracji dna w związku z ruchem stanowiska.

Komunikaty:

1. Kanały żeglugi, obsługujące potrzeby rolnictwa. Użycie wód kanałowych do nawodnień i zasilanie kanałów żeglugi wodą irygacyjną.
2. Porty śródlądowe. Obrzeża, zwłaszcza przy dużych wahaniami poziomu wód. Urządzenia mechaniczne. Ochrona przed lodami. Zimowiska na rzekach ulegających zlodzeniu. Magazyny i składy. Połączenia kolejowe. Koszta założenia i eksploatacji.

II. Żegluga morska.

Zagadnienia:

1. Urządzenia kolejowe w portach i dojazdy do portów.
2. Ochrona brzegów morskich.

Komunikaty:

1. Administracja portów handlowych. Organizacja służby budowy, utrzymania i eksploatacji. Strefy wolne w portach; warunki ich założenia, instalacje, rozmiary i eksploatacja. Uzyskane wyniki.
2. Użycie betonu i żelazobetonu w budowlach morskich. Utrzymywanie się tych konstrukcyj w morzu.

B. ZAGADNIENIA KRAJOWE.

1. Zagadnienia ekonomiczne: Warunki rozwoju żeglugi morskiej i śródlądowej, polityka taryfowa, sfinansowanie budowy dróg wodnych w Polsce.
2. Zagadnienia techniczne: Normalizacja taboru, wymiarów śluz i przekroju kanałów dla sieci polskich dróg wodnych. Aktualne zagadnienia programowe rozbudowy sieci tych dróg. Wpływ zbiorników na żeglowność Wisły i program ich rozbudowy.

Komisja organizacyjna konferencji zwraca się do wszystkich interesujących się sprawami komunikacji wodnej z prośbą o wzięcie czynnego udziału w tej konferencji przez zgłoszenie i przygotowanie referatów lub komunikatów.

Ścisłejszy termin, miejsce oraz inne szczegóły, dotyczące konferencji będą do powszechnej wiadomości podane później.

Termin zgłaszania referatów ustalony został na 31 stycznia 1930

roku, zaś termin nadsyłania rękopisów — na 31 marca 1930 r. Po tym terminie nadesłane prace nie będą mogły być zawczasu ogłoszone drukiem. Adres Komisji organizacyjnej konferencji: Warszawa, ul. Jasna 10, I piętro, Dyrekcja Dróg Wodnych, dokąd też należy kierować wszelkie zgłoszenia, referaty, zapytania i t. p."

KOMUNIKAT ZARZĄDU ST. T. P. W WARSZAWIE.

Zarząd Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie komunikuje, że w piątek, dnia 13 grudnia r. b. o godz. 8-ej wiecz. odbędzie się **Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia** z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego, Sekretarza, Asesorów i Skrutatorów.
- 2) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania z dn. 26 kwietnia r. b.
- 3) Zatwierdzenie budżetu Stowarzyszenia na rok 1930.
- 4) Ustalenie wysokości składki członkowskiej.
- 5) Zatwierdzenie nowych regulaminów dla Władz, Kół i Wydziałów Stow. w związku z wprowadzeniem w życie nowego statutu.
- 6) Sprawa sprzedaży nieruchomości Stow. przy ul. Polnej 60.
- 7) Balotowanie kandydatów na członków Stowarzyszenia.
- 8) Wyjaśnienia do § 11 statutu Stowarzyszenia.
- 9) Komunikaty Zarządu Stowarzyszenia.
- 10) Wolne wnioski członków do rozpatrzenia i wniesienia na następne Walne Zebranie.

Uchwała X-go Zjazdu Delegatów w sprawie projektowanego uprawnienia elektryfikacyjnego firmy W. A. Harriman Inc.

Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych zapoznawszy się z treścią projektowanego uprawnienia elektryfikacyjnego firmy W. A. Harriman Inc. i z krytyką tego projektu zawartą w licznych artykułach prasy technicznej i codziennej, oraz z wypowiedziami się w tej sprawie różnych związków technicznych, fachowych i gospodarczych, jak Związku Izby Przemysłowo-Handlowych, Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, Towarzystwa Politechnicznego Lwowskiego i innych, przyszedł do wniosku, że aczkolwiek urzeczywistnienie szeroko pomyślanej elektryfikacji Polski jest rzeczą nadzwyczaj porządaną i pilną i że projekt firmy A. W. Harriman Inc. co do strony swojej technicznej w ogólnych zarysach odpowiada dotychczas opracowanym projektom elektryfikacyjnym, to jednak nadanie uprawnienia firmie W. A. Harriman Inc. w projektowanej formie bez zasadniczych zmian nie tylko poszczególnych paragrafów uprawnienia, ale samych zasad na jakich oparty jest projekt uprawnienia, byłoby dla kraju i racjonalnego jego rozwoju wysoce szkodliwym, gdyż nietylko nie zapewniło-

by szeroko domyślanej elektryfikacji kraju oraz wzmocnienia sił wodnych, ale przeciwnie skłębowałyby na długie lata należyty rozwój elektryfikacji, zmuszając do budowy małych i nieracjonalnych elektrowni komunalnych lub przemysłowych, oddając przytem w zamian za inwestycję stosunkowo nieznacznych kapitałów w ręce bliżej nie określonej i nie znanej grupy cały przemysł w wielkiej połaci kraju.

Zjazd Delegatów opiera powyższe swe przekonanie głównie na tem, że:

1) Firma W. A. Harriman zobowiązana jest bezwzględnie jedynie do zbudowania elektrowni wodnej o mocy 40 000 KM, oraz 375 km. sieci przesyłowych bardzo wysokiego napięcia, podczas kiedy wszelkie dalsze zobowiązania rozbudowy zaopatrzone są w takie omówienia i uwarunkowania, że stają się zupełnie fikcyjnymi.

2) Że wszelkie zobowiązania firmy W. A. Harriman ograniczone są maksymalną wysokością wkładu 25 milj. dolarów w pierwszym dziesięcioleciu i po 1,5 milj. dolarów rocznie w przeciągu pozostałych lat 50.

3) Że wszelkie sankcje karne za niewykonanie i tak niewyraźnie i mgliście ujętych zobowiązań są tak ujęte, że stają się fikcyjnymi i niczem uprawnionemu nie grożą.

4) Że posiadając monopol na wytwarzanie, przetwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej w celu zawodowego jej zbytu, oraz obowiązek dostarczania energii elektrycznej ograniczony wysokością wkładów, uprawniony będzie mógł zawsze odmawiać przyłączenia niewygodnym odbiorcom, wybierając dla siebie tylko najlepszych.

5) Że w razie odmowy przyłączenia do sieci danej okolicy, jedynie i tylko związki komunalne będą w możności otrzymać uprawnienia na zawodowy zbyt energii elektrycznej, co albo pozbawi całe połacie kraju dobrodziejstw elektryfikacji wogóle, albo w najlepszym razie doprowadzi do budowy małych, nieekonomicznych elektrowni.

6) Że suma 25 milionów dolarów, którą firma W. A. Harriman obowiązana jest inwestować w przeciągu pierwszych lat 10-ciu jest niewspółmiernie małą w porównaniu do potrzeb elektryfikacji, skoro w przeciągu lat 5-ciu Ministerstwo Robót Publicznych wydało uprawnienia na 86 zakładów elektrycznych o wartości 245 milj. złotych, a zatem większej jak sumą jaką W. A. Harriman obowiązany jest zainwestować w 10 lat.

7) Że warunki wykupu przedterminowego lub po upływie terminu uprawnienia są takie, że wykup ten czynią zupełnie iluzorycznym i niemożliwym.

8) Że nic nie wiadomo o Spółce, jaką ma zawiązać W. A. Harriman i która ma przejąć od niego wszelkie prawa i obowiązki, oraz że w razie sprzedaży droga sądową Ministerstwo Robót Publicznych, o ileby samo zakładu nie kupiło, z góry wyraża zgodę na każdego nabywcę, bez żadnego ograniczenia.

Twierdzenie obrońców firmy W. A. Harriman Inc., że uprawniony we własnym interesie dbać będzie o rozwój przedsiębiorstwa, że zatem skoro potrzeba będzie dalszych inwestycji, to je czynić będzie,

gdyż potrzeba tych inwestycji dowodzić będzie, że się przedsiębiorstwo pomyślnie rozwija i że uprawniony mając już wielki i pomyślnie rozwijający się zakład będzie zawsze w możności znalezienia potrzebnych na dalszy jego rozwój kapitałów — byłoby tylko wtedy słusznem, gdyby istniała pewność, że uprawniony będzie rzeczywiście tego chciał, że zatem dbać będzie jedynie o interesa materialne, staje się jednak niesłusznem, jeżeli przypuścić, że mogłyby wejść w grę interesa natury politycznej, np. chęć niedopuszczenia do rozwoju przemysłu w Polsce. Przypuszczenie takie jest dlatego możliwem, że o przyszłym uprawnionym nic nie wiadomo, i że może nim być osoba lub grupa jaknajbardziej wrogo do Polski usposobiona.

Co do samych zasad uprawnienia, to główną ich słabą stroną upatruje Zjazd Delegatów w połączeniu w jedno uprawnienie trzech oddzielnych przedsiębiorstw, a mianowicie: wytwarzania i przetwarzania, przesyłania oraz rozdzielania energii elektrycznej, które winny być traktowane oddzielnie i stanowić przedmiot oddzielnych uprawnień. Połączenie wszystkich tych przedsiębiorstw w jedno uprawnienie dopuszczalne i wskazane jest jedynie dla stosunkowo małych obszarów, a zatem elektrowni okręgowych. Prawa wyłączności dla zawodowego jej zbytu potrzebuje jedynie rozdzielanie energii elektrycznej, nie zaś wytwarzanie i przesyłanie, które mogą doskonale obyć się bez tego prawa, gdyż przewody dalekonośne, a również zasilające je elektrownie konkurencji obawiać się nie potrzebują, a sam fakt budowy dalekonośnych przewodów łączących ze sobą kilka elektrowni stwarza dla nich na danem terytorjum faktyczny monopol.

Zjazd Delegatów jest zdania, iż przesyłanie energii elektrycznej, a zatem pokrycie kraju przewodami dalekonośnemi jest rzeczą tak ważną, że aczkolwiek nie może być narazie zrealizowane bez poważnego udziału kapitałów zagranicznych, to może być i powinno być powierzone jedynie spółce krajowej z udziałem w niej tak Państwa jak i władz komunalnych oraz istniejących elektrowni i jest przekonania, że znalezienie dla takiej spółki oparcia o kapitały zagraniczne nie byłoby trudnem.

Wreszcie Zjazd Delegatów wyraża ubolewanie, że tak ważna sprawa jak elektryfikacja znacznej części kraju, nie została podana pod rozagę jedynie ku temu powołanej instytucji, to jest Państwowej Rady Elektrycznej, która łącząc w sobie Delegatów instytucji społecznych tak samorządów jak zrzeszeń technicznych i gospodarczych, mogłaby całą sprawę rozpatrzyć wszechstronnie. Poddanie zawczasu pod obrady Państwowej Rady Elektrycznej projektu uprawnienia byłoby napewno zapobiegło takiemu zaostreniu polemiki, jakie niestety miało miejsce.

Zjazd Delegatów zwraca się do czynników miarodajnych z uprzejmą prośbą:

1) aby zostały rozpatrywane równoległe tak oferty f. Harriman Inc. jak i oferty innych firm zarówno krajowych jak i zagranicznych, przedłożonych Rządowi;

2) aby zastały przekazane wszystkie oferty, tak Harrimana jak i innych Państwowej Radzie Elektrycznej, której opinja posłużyłaby za podstawę do dalszych pertraktacyj;

3) aby zostało przyspieszone powzięcie decyzji w sprawie przedłożonych ofert, gdyż wszelka zwłoka tamuje rozwój gospodarczy Polski.

VI-ty Międzynarodowy Kongres Górniczy, Metalurgiczny i Geologii Stosowanej w 1930 r. w Liège.

Pod protektoratem Jego Królewskiej Mości Króla Alberta I-go i protektoratem Rządu, zorganizowany przez Stowarzyszenie Inżynierów byłych Wychowanców Uniwersytetu Leodyjskiego (A. I. Lg.) i Belgijskie Stow. Geologiczne w Leodjum (Liège), 16, Quai des Etats Unis).

Następujące Stowarzyszenia:

The Imperial College of Science and Technology London;

The Geological Society of London;

The Institution of Mechanical Engineers;

The Iron and Steel Institute;

The Society of Chemical Industry;

The Institution of Mining Engineers;

The Institution of Mining and Metallurgy;

The Institute of Metals;

na mocy pełnomocnictw otrzymanych na V-ym Kongresie w 1910 r. w Düsseldorfie do zorganizowania VI-go Kongresu, ze względu na mającą się odbyć Międzynarodową Wystawę w Liège w 1920 r. przelały swe prawa i powierzyły zorganizowanie Kongresu powyższym Stowarzyszeniom w Belgji. Kongres odbędzie się w końcu czerwca 1930 r. i trwać będzie około tygodnia.

Podczas Kongresu odbywać się będą posiedzenia plenarne, posiedzenia poszczególnych Sekcyj, wycieczki techniczne, przyjęcia i różne uroczystości.

Mechanice ogólnej, wbrew zwyczajowi przyjętemu na dwóch poprzednich Kongresach, będzie poświęcony w r. 1930 specjalny Kongres.

Wpis wynosi 150 franków belgijskich (30 belgów) i daje prawo uczestniczenia w zebraniach i innych uroczystościach i otrzymania wydawnictw jednej z sekcji; prenumerata wydawnictw dwóch pozostałych sekcji wynosi po 50 franków belgijskich (10 belgów) od każdej sekcji.

Dokładne dane zamieścimy wkrótce.

Polska Bibliografja Techniczna.

- W. S. D. Baprr. — 1. 1.12 7P48.40
 1929. 625.17
- P** Inż. Kol. Nr. 2.
B
T BYSTRZANOWSKI JAN inż. Uwagi o reorganizacji systemu pracy w służbie drogowej, reorganizacja wydziałów drogowych i podległych im jednostek. 2100 sł. + 5 tabl.
- P** 1929. 621.132
B Inż. Kol. Nr. 2.
T RADOŃSKI B. inż. Parowóz przyszłości i jego zastosowanie oraz krótka wzmianka o różnych środkach komunikacji. Referat wygł. na VIII Zjeździe Polskich Inżynierów Kolejowych w Katowicach w 1928. 5390 sł.
- P** 1929. 385(09)(437)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T W. B. i S. W. Koleje Rzeczypospolitej Czechosłowackiej w r. 1925 i 1926. 1770 sł. + 8 tab.
- P** 1929. 621.132.89+621.4
B Inż. Kol. Nr. 2.
T RYBICKI A. inż. Lokomotywa gazowa uniwersalna (projekt A. Rybickiego). 3200 sł. + 1 rys. + 4 tab.
- P** 1929. 331(438):656.22(438)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Sprawozdanie tymczasowe o pracy taboru normalnotorowego na P. K. P. za kwartał III-ci 1928 r. 1 tab.
- P** 1929. 625.2+667.642
B Inż. Kol. Nr. 2.
T M. S. Nowoczesna technika malarska. 940 sł.
- P** 1929. 382.6(438)+387(438)+622.333
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Eksport węgla przez porty polskie w listopadzie 1928 r. 130 sł.
- P** 1929. 385(09)(47)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T W. B. Organizacja kolejnictwa w Rosji Sowieckiej. 920 sł.
- P** 1929. 385(09)(47)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Z. K. Obecny stan kolei rosyjskich. 220 sł.
- P** 1929. 385(09)(729.2)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Z. K. Koleje żelazne na Jamajce. 80 sł.
- P** 1929. 385(09)(59)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Z. K. Państwowe koleje w Indjach holenderskich. 120 sł.
- P** 1929. 388.1(09)(44)
B Inż. Kol. Nr. 2.
T Drogi bite we Francji. 40 sł.
- P** 1929. 625.142.4
B Inż. Kol. Nr. 3.
T KRUGER A. W. inż. Podkłady kolejowe z żelazobetonu. 3400 sł. + 16 rys.
- P** 1929. 621.134.3
B Inż. Kol. Nr. 3.
T OGUREK O. inż. Parowozy wysokoprężne. 4140 sł. + 23 rys. + 6 tab.
- P** 1929. 674.048
B Inż. Kol. Nr. 3.
T GLAJCER J. inż. Konserwacja materiałów drzewnych. (Referat wygł. na VIII Zjeździe Inżynierów Kolejowych w Katowicach). 3000 sł.
- P** 1929. 621.187.3
B Inż. Kol. Nr. 3.
T SZEPETYS S. Siemię lniane a kamień kotłowy. 1030 sł. + 3 rys.
- P** 1929. 625.174
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Zaspły śnieżne. 70 sł. + 4 rys.

- P** 1929. 331:625.2 021
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Polskie Koleje Państwowe. Wykaz przewozu ważniejszych towarów na P. K. P. według komunikacji, z oznaczeniem w procentach stosunku poszczególnych towarów oraz stosunku tychże towarów do sumy ogólnej przewozów za II kwartał (kwiecień, maj i czerwiec) 1928 r. w porównaniu z przewozami za II kwartał 1927. 1 tab.
- P** 1929. 382(494) + 796.51
B Inż. Kol. Nr. 3.
T A. P. Handel zewnętrzny Szwajcarii — a turystym. 130 sł.
- P** 1929. 388.9(494):656.71
B Inż. Kol. Nr. 3.
T A. P. Szwajcarija, jako ośrodek punktu lotniczego międzynarodowego 50 sł.
- P** 1929. 656.21(44)
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Z. K. Przebudowa dworca Wschodniego w Paryżu. 700 sł.
- P** 1929. 625.2(42)
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Z. K. Tabor kolei Mumbles (Anglja). 80 sł.
- P** 1929. 625.142(492)
B Inż. Kol. Nr. 4.
T IWANOWSKI W. prof. dr. inż. Gospodarka podkładami na kolejach holenderskich. 2220 sł. + 10 rys. + 3 tab.
- P** 1929. 625.1 + 338(438):669.1
B Inż. Kol. Nr. 4.
T PAWŁOWSKI A. inż. Żelazo a koleje. 960 sł.
- P** 1929. 625.276
B Inż. Kol. Nr. 4.
T SZPAKOWSKI M. inż. Nowoczesne urządzenia do mycia i odoliwiania materiałów do czyszczenia oraz części taboru kolejowego za pomocą trójchlortylenu (C₂HCl₃). 2160 sł. + 5 rys.
- P** 1929. 331(438):656.2.021
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Polskie Koleje Państwowe. Wykaz przewozu ważniejszych towarów na P. K. P. według komunikacji, z oznaczeniem w procentach stosunku poszczególnych towarów oraz stosunku tychże towarów do sumy ogólnej przewozów za III kwart. (lipiec, sierpień, wrzesień) 1928 r., w porównaniu z przewozami za III kwartał 1927 r. 1 tab.
- P** 1929. 331(438):656.22(438)
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Praca na P. K. P. w grudniu 1928. 120 sł.
- P** 1929. 382.6(438) +
B Inż. Kol. Nr. 3. + 387(438) + 622.333
T Eksport węgla przez porty polskie w grudniu 1928 r. 180 sł.
- P** 1929. 382.5(438) + 382.6(438) +
B Inż. Kol. Nr. 3. + 387(438)
T W. Import i eksport przez porty polskie w r. 1928. 60 sł. + 2 tab.
- P** 1929. 338(438):622.333
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Dzienny ładunek węgla w kopalniach za rok 1926, 1927 i 1928. 1 tab.
- P** 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B Inż. Kol. Nr. 3. 625.1
T Z Wystawy Krajowej w Poznaniu. 120 sł.
- P** 1929. 725.31
B Inż. Kol. Nr. 3.
T Rozstrzygnięcie konkursu na budowę dworca głównego w Warszawie. 600 sł.
- P** 1929. 338(437):622.333
B Inż. Kol. Nr. 3.
T A. P. Przemysł węglowy w Czechosłowacji w III-cim I wartale 1928 r. 70 sł.
- P** 1929. 382.5(437) + 382.6(437) +
B Inż. Kol. Nr. 3. + 622.333
T A. P. Wywóz i przywóz węgla do Czechosłowacji w III-cim kwartale 1928 r. 30 sł.
- P** 1929. 656.212(437)
B Inż. Kol. Nr. 3.
T A. P. Stacja towarowa w Pradze. 70 sł.

P 1929. 656.21+725.31
B Inż. Kol. Nr. 4.
T W. S. Nasze dworce. 1620 sł.

P 1929. 385.4(43)
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Organizacja Głównego Zarządu (Generalnej Dyrekcji) Niemieckich Kolei Państwowych, według stanu z 1 września 1928 r. 1 tab.

P 1929. 656.13+656.22
B Inż. Kol. Nr. 4.
T GIEYSZTOR I. Koleje a samochodowy. 1740 sł.

P 1929. 385.6(438)+656.22
B Inż. Kol. Nr. 4.
T KLECHNIOWSKI Z. dr. Zadania i prace Min. Komunikacji i P. K. P. w stosunkach z zagranicą. 920 sł.

P 1929. 385(09)(438)
B Inż. Kol. Nr. 4.
T ŚNIECHOWSKI I. Niemcy o kolejnictwie polskiem. 1080 sł.

P 1929. 331(438):656.22
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Praca P. K. P. w styczniu 1929 r. 70 sł.

P 1929. 382.6(438)+387(438)+622.333
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Eksport węgla przez porty polskie. 80 sł.

P 1929. 382.6(438)+387(438)
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Eksport i import towarów przez porty polskie. 2 tab.

P 1929. 656.21+725.31
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Budowa dworca reprezentacyjnego w Zbąszyniu. 130 sł.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B 656.22
T Inż. Kol. Nr. 4.
 Transporty na Powszechną Wystawę Krajową. 280 sł.

P 1929. 647.048+625.142
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Z. K. Nasycanie podkładów i budulca kolejowego w Ameryce. 610 sł.

P 1929. 621.132
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Z. K. Największy istniejący parowóz. 210 sł. + 2 rys.

P 1929. 625.11(7)
B Inż. Kol. Nr. 4.
T Z. K. Projekt kolei panamerykańskiej. 210 sł.

P 1929. 656.2.072.6:614.8
B Inż. Kol. Nr. 4.
T W. G. Ratownictwo na kolejach niemieckich. 650 sł.

P 1929. 662.66:656.3
B Inż. Kol. Nr. 5.
T HREBNICKI Z. inż. Kilka uwag sprawie ustalenia norm rozchodu paliwa na parowozach kolei wąskotorowych. 1500 sł. + 6 rys.

P 1929. 621.131.1
B Inż. Kol. Nr. 5 i 6.
T ZABŁOCKI M. inż. Zagadnienia z dziedziny sprawności parowozów. 7140 sł. + 2 rys. + 2 tab.

P 1929. 625.26(43)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T SZPAKOWSKI M. inż. Gospodarka warsztatowa niemieckich kolei państwowych. 1850 sł.

P 1929. 331(438):656.22(438)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Sprawozdanie tymczasowe o pracy taboru normalnotorowego na P. K. P. za kwartał IV 1928. 1 tab.

P 1929. 656.2.071
B Inż. Kol. Nr. 5.
T W. B. Urzędnicy w służbie kolejowej. 1600 sł.

P 1929. 606.4(43) Lipsk „1929”
B Inż. Kol. Nr. 5.
T KRZYŻANOWSKI WŁ. inż. Wiosenne Targi Techniczne w Lipsku. 2400 sł. + 4 rys.

P 1929. 625.174
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Zamiecie śnieżne i mrozy na P. K. P. na początku 1929 r. 950 sł.

P 1929. 331(438):656.22
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Praca P. K. P. w lutym 1929 r. 140 sł.

KATALOG

KSIĄŻEK, CZASOPISM
I ODDZIELNYCH
BROSZUR z DZIEDZINY

„POLSKIEJ TECHNIKI”

WYDANYCH OD ROKU 1918 DO 31 GRUDNIA 1928

WKRÓTCE UKAŻE SIĘ
Z DRUKU NAKŁADEM
Z W I A Z K U
POLSK. ZRZESZ.
TECHNICZNYCH.

PATENTY na wynalazki, rejestracje marek, modeli wzorów w Polsce i zagranicą.

Czempiński i Skrzypkowski
Inżynierowie
Rzecznicy patentowi

Warszawa, ul. Krucza № 43.
Telefon Nr. 226-70.
Adres telegr. „Prawo-Warszawa”.

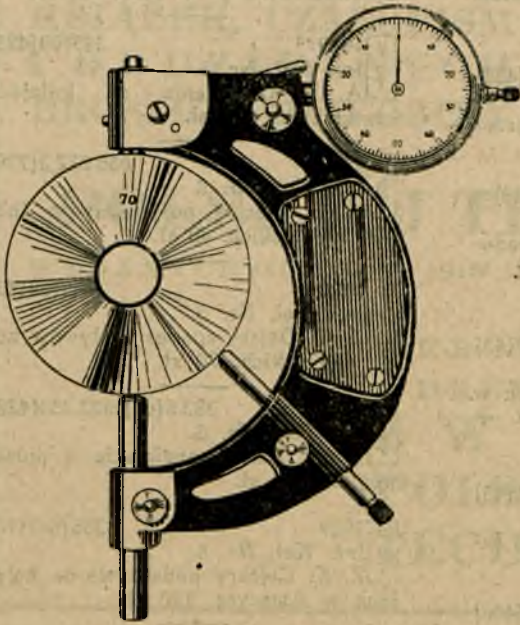
KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA

OPIS SYSTEMU I SKRÓCONE TABLICE

Do nabycia w Kancelarji Stow. Techników Polskich
w Warszawie.

- P** 1929. 382.6(438)+387(438)+
B 622.333
T Inż. Kol. Nr. 5.
 Eksport węgla przez porty polskie.
 80 sł.
- P** 1929. 382.6(438)+387(438)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Eksport i import towarów przez
 porty polskie. 2 tab.
- P** 1929. 026(438):6
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Biblioteki Federacji Międzynarodo-
 wej Prasy Techniczno-Zawodowej w
 Polsce. 120 sł.
- P** 1929. 656.23.032(43)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Z. K. Reforma taryf osobowych w
 Niemczech i jej rezultaty. 360 sł. +
 1 tab
- P** 1929. 621.331:625.1(43)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T W. L. Elektryfikacja kolei w Ja-
 ponji. 390 sł.
- P** 1929. 385(09)(436)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Koleje austriackie pod własnym
 zarządem. 340 sł.
- P** 1929. 385(09)(497.2)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T W. B. Organizacja kolei bułgar-
 skich. 140 sł.
- P** 1929. 625.42(42)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T wg. Przebudowa podziemnej stacji
 Picadilly-Circus w Londynie. 450 sł.
 + 2 rys.
- P** 1929. 662.66
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Z. K. Samorzutne nagrzewanie się
 węgla. 130 sł.
- P** 1929. 656.222.2(494)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T A. P. Szybkość pociągów w Szwaj-
 carii. 50 sł.
- P** 1929. 654.16(494)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T A. P. Nowe stacje radiowe na-
 dawcze w Szwajcarii. 120 sł.
- P** 1929. 385(09)(73)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T A. P. Postęp na kolejach Stanów
 Zjednoczonych po r. 1920. 180 sł.
- P** 1929. 385(09)(485)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T A. P. Ulepszenia na kolejach
 szwedzkich. 130 sł.
- P** 1929. 656.222.2(729)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T A. P. Pociąg pośpieszny w Ind-
 jach angielskich. 40 sł.
- P** 1929. 385(09)(43)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Z. K. Dalszy spadek wpływów ko-
 lei angielskich. 70 sł.
- P** 1929. 382.6(43):622.333(438)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Z. K. Koleje angielskie a polski
 węgiel. 150 sł.
- P** 1929. 385(09)(73)
B Inż. Kol. Nr. 5.
T Z. K. Ciężary podatkowe na kole-
 jach w Ameryce. 120 sł.
- P** 1929. 624.621.(438)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T TURYN F. inż. Odbudowa mo-
 stu sklepionego na linii kolejowej
 Chryplin-Husiatyn. 1200 sł. + 8 rys.
- P** 1929. 385(09)(73)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. G. Koleje niemieckie jako ku-
 piec. 1520 sł.
- P** 1929. 385(09)(73)+355.691.2(73)+
B 358.234(73)
T Inż. Kol. Nr. 6. 358.234(73)
 SIPPKO G. inż. Koleje Niemieckie
 i wojska kolejowe w czasie Wielkiej
 Wojny Światowej. 1400 sł.
- P** 1929. 621.18
B Inż. Kol. Nr. 6.
T F. G. Wpływ zastosowania wyso-
 koprężnej pary na energistyczną go-
 spodarkę przyszłości. 530 sł.
- P** 1929. 621.32:656.3
B Inż. Kol. Nr. 6.
T MARCINKIEWICZ FR. inż. Elek-
 tryczne oświetlenie pociągów wąskoto-
 rowych. 420 sł.

Sprawdziany

PRECYZYJNE

FABRYKI

CARL MAHR
— **ESSLINGEN**

CYRKLE MIARY, PRZYBOR-
NIKI (rajscajgi) APARATY RY-
SUNKOWE KUHLMANN'A

poleca

MAGAZYN OPT. - TECHN

G. GERLACH

WARSZAWA,

OSSOLINSKICH, 4.

MODRZEJOWSKIE ZAKŁADY GÓRNICZO - HUTNICZE

SPOŁKA AKCYJNA

ZARZĄD:
WARSZAWA,
SREBRNA 9.

HUTY: „MIŁOWICE“
„KATARZYNA“
„STAŚCIC“
FABR. „ŚWIATOWIT“

DYREKCJA:
SOSNOWIEC
HUTA „MIŁOWICE“

PRODUKCJA: Stal pociskowa, pociski artyleryjskie prasowane ze stali i odlewane z żeliwa stalistego, miotacze do min i miny Livensa, wszelkich wielkości butle stalowe bez szwu do gazów sprężonych, nawierzchnie do kolejek wążkotorowych montowane na żelaznych podkładach, łopaty i siekiery saperskie, menażki. Surowiec martenowski i odlewniczy, odlewy żeliwne (odlewy z rdzeniami i bez rdzeni, walce utwardzone i półtwarde, wlewnice i t. d.), odlewy z metali półszlachetnych, bloki i rygle stalowe i żelazne, żelazo handlowe, okrągłe, kwadratowe i płaskie, drut walcowany, bednarka walcowana na gorąco i na zimno, szyny wążkotorowe, łubki i siodełka do szyn normalno i wążkotorowych, haki, śruby, nakrętki, nity, podkładki, drut ciągniony, młoty, siekiery, oskardy, kilofy, łopaty, blacha cienka, czarna i dekapowana, rury gazowe i wodociągowe, oraz wszelkie naczynia metalowe emaljowane i aluminiowe.

SPROSTOWANIE OMYŁEK

W referacie p. kpt. Bud. Cz. Wojciechowskiego o potrzebie zmiany ustawy budowlanej w przedmiocie uprawnień osobowych (Wiadomości Nr. 6 str. A—264)

str. A — 265	wiersz 22	od góry	zamiast „zatrzymując“	ma być „zatrzymujących“
„ „	„ 6	„ dołu	„ „ „planów“	„ „ „(planów)“
„ A — 266	„ 11	„ „	„Przeduczeniem „	„ „Przez uczenie“
„ „	„ 23	„ „	„prawa“	„ „ „praw“
„ „	„ 12	„ dołu	„uprawione“	„ „ „uprawnione“
„ A — 267	„ 7	„ góry	„nieudolnie“	„ „ „nieudolnym“
„ „	„ 9	„ „	„niezależne“	„ „ „niezależnie“
„ „	„ 16	„ „	„studyj“	„ „ „studjów“
„ „	„ 7	„ dołu	„inżynierów	„ „ inżynierów—
			architektów	architektów
„ „	„ 2	„ „	„bo znaczenie	„ „ „w oznaczeniu
			ustawy“	ustawy“
„ A — 268	„ 27	„ góry	„Poznańskiem“	„ „ „Poznaniem“
„ A — 270	„ 1	„ „	„Na“	„ „ „Nie na“

SPROSTOWANIE BŁĘDÓW

w art. p. Inż. J. Holnickiego — Szulca w Nr. 7—8 Wiadomości na str. A₁—315 należy 4 wiersze u dołu przestawić a mianowicie

wiersz 1 od dołu winien być 2 od dołu

„ 2 „ „ „ 4 „ „

„ 4 „ „ „ 1 na następnej stronie

„ 1 od góry na str. A—316 winien być 1 od dołu na str. A—315.

Na str. A—318 w 8 wierszu z góry zamiast „częściowa“ winno być częściowo.

- P** 1929. 656.2.071 (438) + 625.11
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. G. Zmiany regulaminu Dyrekcji
 P. K. P. 180 sł.
- P** 1929. 656.222
B Inż. Kol. Nr. 6.
T KUBLICKI Z. inż. „Określenie
 prędkości biegu pociągu...”. 190 sł.
- P** 1929. 331:656.2.071(45)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T wg. Nowa regulacja płac kolejarzy
 włoskich. 120 sł.
- P** 1929. 331:656.2.071
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Podwyższenie uposażenia
 personelu kolei „Grand Reseaux Fran-
 cais”. 100 sł.
- P** 1929. 656 251
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Z. K. Sygnalizacja kolejowa. 320
 sł.
- P** 1929. 656.212.9
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Z. K. Piętrowe magazyny towaro-
 we na kolejach niemieckich. 250 sł.
- P** 1929. 656.259.2
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Inowacje techniczne na kolejach
 niemieckich. 80 sł.
- P** 1929. 656.225
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Z. K. Skuteczny sposób ładowania
 drobnych przesyłek. 120 sł.
- P** 1929. 621.18
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Z. K. Warunki techniczne przyjmo-
 wania blach kotłowych. 330 sł.
- P** 1929. 625.242.3
B Z. K. Przewóz cegieł w wagonach
T specjalnie przystosowanych. 190 sł.
- P** 1929. 600.15(73)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. G. Prace badawcze w Ameryce.
 100 sł.
- P** 1929. 621.33(494)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. L. postępy w elektryfikacji ko-
 lei szwajcarskich. 360 sł.
- P** 1929. 385(09) (45)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T Z. K. Kolej watykańska. 120 sł.
- P** 1929. 385(09) (493)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Organizacja kolei belgijskich
 według stanu z 8-X-1928 r. 280 sł.
- P** 1929. 385(09) (475)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. G. Koleje litewskie w 1927 r.
 220 sł. + 4 tab.
- P** 1929. 385(09) (43)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Zmiany w organizacji kolei
 niemieckich. 600 sł.
- P** 1929. 385(09) (47)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Reorganizacja zarządu kolei
 rosyjskich. 210 sł.
- P** 1929. 385(09) (47)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Rosyjski Komisariat Ludowy
 dla spraw komunikacyjnych. 990 sł.
- P** 1929. 621.132:625.3
B Inż. Kol. Nr. 6.
T J. W. Parowóz tendrzak wąskoto-
 rowy Austriackich Kolei Związkowych
 na parę przegrzaną. 440 sł.
- P** 1929. 385(09) (42)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Koleje angielskie. 120 sł.
- P** 1929. 385(09) (73)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Koleje amerykańskie. 80 sł
- P** 1929. 385(09) (495)
B Inż. Kol. Nr. 6.
T W. B. Koleje greckie. 170 sł.
- P** 1929. 606.4(438) Poznań „1929”
B Inż. Kol. Nr. 7.
T WASILEWSKI S. inż. Powszechna
 Wystawa Krajowa w Poznaniu 1929 r.
 2960 sł. + 13 rys.
- P** 1929. 385(09){438}:606.4(438)
B Poznań „1929”
T Inż. Kol. Nr. 7.
 WASILEWSKI S. inż. Pokaz Mini-
 sterstwa Komunikacji na Powszech-
 nej Wystawie Krajowej w Po-
 znaniu. 5140 sł + 18 rys.

BRACIA LILPOP

WARSZAWA, MAZOWIECKA 7

Wylączna sprzedaż na Polskę stali zakładów
KRUPP'Ń, reprezentowanych przez firmę
„ROBERT ZAPP”

oraz

METALU

„WIDIA”

Do mechanicznej obróbki wszelkiego rodzaju
najtwardszych materjarów

CHARAKTERYSTYKA

- 1) **Twardość** metalu „Widia” wynosi 9,6 p/g skali Mossche'go
- 2) **Ciężar** gatunkowy: 14,5^g
- 3) **Zupełna** nieodpuszczalność
- 4) **Odpowiednia** ciągliwość.

Zastosowanie: do obróbki żeliwa zwykłego i utwardzonego, odlewów stalowych, wszelkiego rodzaju stali ciągnionych o najwyższych wytrzymałościach, stali manganowej, bronzu, aluminium, ebonitu, papieru, szkła, porcelany i do wierceń ziemnych, wzamian koronek djamentowych.

We wszystkich podanych wypadkach metal „WIDIA” wykazał nadzwyczajną sprawność, długotrwałość i zupełną pewność w zastosowaniu.

ZĄDAJCIE PROSPEKTÓW.

P 1929. 625.24(438):606.4(438)
B Inż. Kol. Nr. 7.
T Poznań „1929”

CZECZOT A. prof. Pokaz Referatu Doświadczalnego Ministerstwa Komunikacji na Powszechnej Wystawie Krajowej. 1710 sł.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B 629.113:629.13
T Inż. Kol. Nr. 7.

S. W. Przemysł lotniczy i samochodowy na Powszechnej Wystawie Krajowej. 960 sł.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B 621
T Inż. Kol. Nr. 7.

KRZYŻANOWSKI WŁ. inż. Ciężki przemysł polski na Wystawie Powszechnej w Poznaniu. 1660 sł. + 8 rys.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B 621.31
T Inż. Kol. Nr. 7.

LEBIEDZIŃSKI W. inż. Przemysł elektrotechniczny na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. 1620 sł.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B 656.8
T Inż. Kol. Nr. 7.

S. W. Pawilon Ministerstwa Poczty i Telegrafów na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. 950 sł. + 1 rys.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B :69
T Inż. Kol. Nr. 7.

WOŁKANOWSKI J. inż. Architektura i Przemysł Budowlany na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. 1400 sł. + 5 rys.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B :625.1
T Inż. Kol. Nr. 7.

LEJCZAK I. inż. Budowa normalnotorowej bocznic kolejowej na terenach Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. 580 sł. + 3 rys.

P 1929. 606.4(438) Poznań „1929”:
B :621.32
T Inż. Kol. Nr. 7.

LEBIEDZIŃSKI W. inż. Z Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

Oświetlenie i zastosowanie energii elektrycznej na Wystawie. 770 sł.

P 1929. 656.23(438)
B Inż. Kol. Nr. 7.
T GIEYSZTOR J. Dlaczego taryfa towarowa P. K. P. musi być podwyższona. 1540 sł. + 6 tab.

P 1929. 385(09)(438)
B Inż. Kol. Nr. 7.
T „Szlakiem polskich kolei państwowych” film Ministerstwa Komunikacji wyświetlany na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. 420 sł. + 6 rys.

P 1929. 331(438):656.22
B Inż. Kol. Nr. 7.
T Praca na P. K. P. w marcu i kwietniu 1929 r. 260 sł.

P 1929. 6(063)(438) „1929”
B Inż. Kol. Nr. 7.
T Tydzień Techniczny w Poznaniu. 190 sł.

P 1929. 382.6(438)+387(438)
B Inż. Kol. Nr. 7.
T Wywóz i przywóz przez porty polskie. 4 tab.

P Inż. Kol. Nr. 7.
B W. G. Ogólny Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych, 780 sł.
T 1929. 6(063)(438) „1929”

P 1929. 521.791(07)
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 4.
T POSTULKA HENRYK. Organizacja kursów spawania. 850 sł.

P 1929. 621.791:620.179
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 4.
T —. Kontrola spoin zapomocą pola magnetycznego. 750 sł. + 8 rys.

P 1929. 621.791:621.643.23
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 4.
T —. Spawanie przewodów w budowie rurociągów. 1450 sł. + 15 rys.

P 1929. 614.824:547.314.2
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 5.
T —. Z powodu trujących rzekomo własności acetyleny. 450 sł.

P 1929. 621.791.5+620.1+
B +621.642
T Spaw. i cięcie metali. Nr. 5.
SZNERR A. dr. O spawaniu zbiorników z miedzi i mosiądzu i ich wytrzymałości na ciśnienie. 1500 sł. + 9 rys. + 3 tabl.

P 1929. 621.791.5:629.135
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 5.
T —. Spawanie w lotnictwie. 900 sł. + 10 rys.

P 1929. 621.791.5:621.643.23
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 5.
T —. Spawanie rurociągów w Stacjach Zjednoczonych Ameryki Północnej. 1500 sł. + 5 rys.

P 1929. 621.791.5
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 5.
T —. Przecinanie żeliwa. 250 sł. + 2 rys.

P 1929. 621.791:621.18
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T CZAYKOWSKI STANISŁAW inż. Naprawa żelaznych palenisk kotłów parowozowych zapomocą spawania. 1550 sł. + 7 rys. + 1 tabl.

P 1929. 621.791.7:624.057
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T NECHAY J. inż. i Ekieiski R. Most spawany łukiem elektrycznym. 1200 sł. + 5 rys.

P 1929. 614.8:621.791
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T —. Amerykańskie przepisy fabrykacji zbiorników na powietrze sprężone zapomocą spawania. 750 sł.

P 1929. 621.791:677
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T —. Zastosowanie spawania w przemyśle włókienniczym. 400 sł. + 17 rys.

P 1929. 621.791.53
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T Spawanie bronzem „tobin”. 700 sł.

P 1929. 621.791.5
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 6.
T SŁ. CZ. Przecinanie palnikiem „Pyrocopte Fonte”. 900 sł. + 3 rys. + 1 tabl.

P 1929. 621.791:624.057
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 7.
T BRYŁA STEFAN. Początki żelaznych konstrukcji spawanych w Niemczech. 1200 sł. + 14 rys.

P 1929. 621.791.5:621.643
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 7.
T —. Rurociąg do kwasu całkowicie spawany. 350 sł. + 4 rys.

P 1929. 621.791.53
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 7.
T —. Maszyny do spawania. 600 sł. + 3 rys. + 2 tabl.

P 1929. 621.791.5
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 7.
T BIERNACKI J. inż. Wydajność płomienia palnika. 400 sł. + 1 rys.

P 1929. 621.791.5
B Spaw. i cięcie metali. Nr. 7.
T —. Naprawa podstawy tłoczni. 150 sł. + 2 rys.

P 1929. 621.32:625.973
B Teatr i Życie Wytworne. Nr. 6—7.
T GNOIŃSKI K. inż. Efekty świetlne na scenie. 1340 sł. + 8 rys.

P 1929. 691.3
B Przegl. Bud. Nr. 1.
T PASZKOWSKI WACŁAW prof. Politech. Obliczenie ilości składników betonu. 840 sł. + 3 wykr. + 3 tab.

P 1929. 624.154.3
B Przegl. Bud. Nr. 1, 2 i 3.
T ROMANSKI E. inż. Pale betonowe i żelbetowe. 4080 sł. + 28 rys.

P 1929. 692.5:693.21
B Przegl. Bud. Nr. 1.
T PIANKO I. bud. Analiza kosztu robót murarskich z cegły o wymiarach normalnych. 150 sł.

P 1929. 691.3
B Przegl. Bud. Nr. 1.
T LUFT I. inż. Żwir czy piasek? 240 sł.

P 1929. 626.861
B Przegl. Bud. Nr. 1.
T A. CZ. inż. Osuszanie błot przy zastosowaniu materiałów wybuchowych. 900 sł. + 14 rys.

P 1929. 69(438)
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T OPPMAN FELIKS inż. Aktualne
 zagadnienia przemysłu budowlanego.
 2350 sł.

P 1929. 333.32
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T Sprawa budownictwa mieszkaniowego. 2460 sł.

P 1929. 692.5
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T BARNEY W. J. Rentowność przemysłu budowlanego (tłum. inż. A. Cz.) 1700 sł.

P 1929. 333.32
B Przegł. Bud. Nr. 2 i 3.
T H. J. Ustawa o budowie tanich mieszkań we Francji (oprac. na podst. artykuł. p. Paul Rosous w Génie Civil z dn. 4.VIII. 1928. Nr. 5 i następnel. 1970 sł. + 6 tab.

P 1929. 331.16:69
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T ST. PR. Praca. 410 sł.

P 1929. 624.19
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T Budowa tunelu linii średnicowej węzła kolejowego w Warszawie. 2450 sł. + 1 wyk. + 9 rys.

P 1929. 691.5
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T KŁOŚ CZ. dr. Roboty budowlane w czasie mrozów. 1100 sł.

P 1929. 692.5
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T LUFT I. inż. Ocena wartości budowli na zasadzie ich objętości. 950 sł.

P 1929. 692.4
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T DRZEWIECKI PIOTR. Przetargi nieograniczone a solidne wykonania. 310 sł.

P 1929. 692.5:693
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T PIANKO I. budown. Analiza kosztu robót murarskich z cegły o wymiarach normalnych. 100 sł.

P 1929. 69(062)
B Przegł. Bud. Nr. 2.
T —. Sprawozdanie stowarzyszenia zawodowego przemysłowców budowlanych Rzplitej Polskiej za 1928 r. (28 rok istnienia). 10800 sł.

P 1929. 692.4
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T CHABIELSKI IGNACY. Rola przetargów w przemyśle budowlanym. 130 sł.

P 1929. 333.32
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T G. M. Nowe zadania budownictwa mieszkaniowego pod względem gospodarczym (na podst. art. w „Deutsche Bauzeitung”). 1270 sł.

P 1929. 692.4
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T PRONASZKO ST. Nieprodukcyjne wydatki. 610 sł.

P 1929. 69:333.63
B 629.113 629.13
T KOWALSKI BRUNON. Jedna z przyczyn anemii ruchu budowlanego. 500 sł.

P 1929. 606.4(438 Poznań) „1928”
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T MARTENS STEFAN Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. 16.V—30.IX.1929. 1300 sł. + 17 rys.

P 1929. 691.54
B Przegł. Bud. Nr. 3 i 5.
T FR. Cementy wysokowartościowe. 4760 sł. + 40 rys. + 12 tab.

P 1929. 693.5:627.8
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T Betonowanie przy silnym mrozie na budowie zapory wodnej „Toltec” w Zuni Mountains, Nowy Meksyk. 420 sł.

P 1929. 622.355
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T Kamieniołomy marmurowe w Car rara. 500 sł. + 2 rys.

P 1929. 331.81
B Przegł. Bud. Nr. 3.
T M B. Praca. Rozszerzenie uprawnień urlopowych. 290 sł.

AEG

WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście 16-18.

KRAKÓW,

ul. Dunajewskiego 3

SOSNOWIEC,

ul. Warszawska 6.

ŁÓDŹ,

ul. Piotrkowska 165

POZNAŃ,

ul. Św. Marcina 41

KĄTOWICE

ul. Marjacka 23.

„POWSZECHNE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE A. E. G.“

SP. z OGR. ODP.

**BUDOWA TURBIN
PAROWYCH**

**Wszelkie instalacje elektryczne
Wielkie składy materiałów
elektrycznych.**